

MORALNA ZAHTEVA

Iz govora škofa dr. Antona Stresa na spominski slavnosti na Teharjah 6. oktobra

Leto je naokrog in spet smo zbrani na žalostnem območju teharskega taborišča, odkoder so bili po koncu druge svetovne vojne tisoči ljudi odpeljani na razna bližnja morišča. Tam so bili pobiti brez najmanjše skrbi in pomisleka ali vprašanja, da bi kdo njihovo domnevno krivdo dokazal. Toda vsak človek, ki mu krivda ni dokazana, ima temeljno človekovo pravico, da velja za nedolžnega. Torej so bili nedolžni pobiti.

Solidarnosti z mrtvimi v njihovem obnemelem trpljenju in smrti pomeni, da se z njihovim trpljenjem in smrtjo nismo sprijaznili. Zemlja je res zasula njihova iztrpinčena telesa. Njihova usta ne morejo več klicati na pomoč in vpiti proti krivici, ki se jim je zgodila. Desetletna trava in mah sta mogoče do nerazpoznavnosti prerasla kraj, kjer počivajo njihovi posmrtni ostanki. Noben čas pa ne more izbrisati dejstva, da se jim je zgodila krivica in da imajo pravico do pravice. Najbolj temeljna pravica vseh pravic, podlaga vseh pravic, ki jih tako radi naštevamo, ko gre za nas same, je pravica do pravice. To pravico imajo tudi po krivici pobiti. Da, tudi oni, oni nič manj kakor mi, ki smo še živi.

Če bi te pravice ne imeli, če bi jim ta pravica ugasnila skupaj z njihovim življenjem, potem bi to pomenilo, da je z umorom zločinec dokončno zmagal nad svojo žrtvijo. Tedaj bi to pomenilo, da zadnje besede nima nujno tisti, ki ima prav, temveč tisti, ki je zmagal, tisti, ki je najbolj nasilen. Potem bi se ne splašalo potegovati se za to, kar je prav. To je moralni cinizem, ki nič ne da na moč in dokončno zmago pravice nad krivico in resnice nad lažjo. To je stališče vseh nasilnežev na svetu.

Tak cinizem ima premagance in žrtve krivice za odpadke na smetišču zgodovine. Kako globoko in grozljivo simbolično je dejstvo, da so ta kraj, na katerem stojimo danes, še do nedavnega res uporabljali za smetišče. S stališča organizatorjev tukajšnjih in drugih podobnih pobojev pa kaj drugega ni bilo mogoče pričakovati. To ni bilo naključje. Da so iz tega s krvjo in solzami prepojenega kraja hoteli narediti smetišče, jih je vodila skrivna misel in pričakovanje, ki je slepilo vseh zločincev, da je zgodovina zgodovina zmagovalcev, da je mogoče resnico in krivico teptati v nedogled. Da je torej med zločinom in poštenim dejanjem mogoče zabrisati prepada, ki ju na vekomaj ločuje. Šele tedaj, ko bi zločincu to uspelo, bi dokončno zmagal. Zato je naša naloga, da tega ne dopustimo, tako velika.

Toda to ni samo naša naloga. To je najprej naloga naše države, kajti temeljna naloga vsake države vredne tega imena je, da je urbovna varuhinja varnosti vseh državljanov pred nasiljem, da jamči vsem državljanom pravico do pravice. Zato in samo zato imamo državo - ne pa džunglo - da se med nami odnosi ne urejajo z nasiljem, temveč z razumom in moralno zavestjo pravičnosti. Vendar pa v naši državi na to izpolnitev njene naloge tukaj in drugod pobiti med drugo svetovno vojno in po njej že predolgo čakajo.

Za življenjsko usodo naših rajnih sicer ni odločilno ali bo državni zbor Republike Slovenije, se pravi poslanci, ki ga sestavljajo, in politične stranke, ki ravnanje poslancev narekujejo, zmogli tisti minimum poštenja in dostojanstva, moralnosti in državniške odgovornosti, da bo izglasoval zakonsko besedilo, iz katerega bo jasno razvidno, da se je tukaj pomorjenim ljudem zgodila nezaslišana in vnebovpijoča krivica in da so tisti, ki so jo zagrešili, morilci. Oni so svojo pravico že našli v Božji solidarnosti z njimi, naše Teharske žrtve so našle svojo pravico v Božji solidarnosti, v njegovem usmiljenju in odrešenju. Za našo državo in za nas vse pa je to še vedno odprto in odločilno vprašanje. Kajti od odgovora nanj si naša državna oblast piše svojo moralno sodbo.

Ko se torej vsako leto zberemo tukaj, je to tudi preroško dejanje. Tukaj smo tudi zato, da tistim, ki nam trenutno vladajo, jasno poveljamo, da svoje dolžnosti še niso izpolnili. Moralna zahteva, ki jo ima vsak pošten človek in jo čuti globoko v svojem srcu, nam govori, da smrt ne more zabrisati nepomirljivega nasprotja med krivico in pravico, med pravom in nasiljem, med resnico in lažjo. Ta zahteva našega čuta za pravičnost pa pride na svoj račun in postane smiselna v najbolj bistvenem sporočilu krščanske vere, v veri v vstajenje Jezusa Kristusa in v naše vstajenje.

47. SLOVENSKI DAN in 46. obletnica Našega doma

MAŠA V STOLNICI

Začetki se izgublajo v megli sredine petdesetih let danes že „prejšnjega stoletja“. Takrat je bila povojna slovenska skupnost v Argentini na samih začetkih. Dejansko se je šele organizirala. Številne prireditve so bile bolj kulturnega značaja, manjkala pa je priložnost, da bi se znanci iz domovine ali begunskih taborišč, raztreseni po različnih predelih Velikega Buenos Airesa, mogli srečati in pokramljati o svoji vsakdanjosti, o veselih in žalostnih dogodkih v novi domovini. Tako je nastal Slovenski dan z močnim pečatom družabnega srečanja. Od leta 1956 dalje se je v organizaciji Društva Slovencev (danes Zedinjene Slovenije) vršil na Belo nedeljo na Pristavi. Z leti se je način spremenil: dan je nastopil krožno pot po nastalih krajevnih domovih in zadnja leta tudi sovpada z obletnico doma, ki ga ob vsaki priložnosti organizira. Prav tako je družabnemu delu bil dodan močan kulturni pečat, s poudarkom narodnega značaja in slovenske stare in nove folklore.

Leta 1956 še nismo imeli obletnic, ker še nismo imeli domov. Ti so šele nastajali. Tako lahko razumemo letošnje številke, ko se je 47. Slovenskemu dnevni pridružila 46. obletnica Našega doma. Istega leta namreč, ko je bil prvi Slovenski dan, je bil 21. oktobra blagoslovljen prvotni Naš dom. Oba dogodka sta se letos združila v skupno praznovanje v nedeljo, 13. oktobra.

Spored se je pričel ob 11. uri, ko so se domači in gostje pričeli zbirati v prostorih Našega doma. Nedelja je bila jasna, v samem začetku pomladi skoraj poletna. Prostor se je polnil s svečanimi obrazy domačih rojakov in zastopnikov slovenskega življenja v Argentini, ter veselimi barvami zastav in narodnih noš. Z njimi na čelu se je razvil sprevod, ki je ponosno prehodil 300 metrov od središča San Justa do stolne cerkve. Načelovali so mu zastavonoše: slovenska in argentinska zastava sanhuškega doma in slovenske zastave ostalih domov Velikega Buenos Airesa, katerim so se letos pridružili tudi rojaki iz Mendoza in — prvič ob priložnosti Slovenskega dne — tudi Slovenci iz Rosaria. Sanhuška stolnica je bila že polna, ko je sprevod vkorakal. Narodne noše so obkrožile ospredje. S križem na čelu so prišli številni ministranti in mašniki, ko je zadonela pesem. Mešani opevski zbor San Justo, pod vodstvom po. Andrejke Selan Vombergar, je tudi to pot pokazal dovršenost, ki jim je že značilna.

Mašo je daroval delegat slovenskih dušnih pastirjev, prelat dr. Jure Rode, ob somaševanju krajevnega župnika Tonija Bidovca in dušnega pastirja ramoške skupnosti župnika Francija Cukjatija. V cerkvenem nagovoru je povezoval mašna berila s slavnostjo slovenskega dne in obletnice.

Po končani maši so se rojaki trumoma napotili v dom, kjer je bilo na vrsti nadaljevanje dopoldanskega programa.

Nad. na 3. str.

Posvetilo pokojnemu generalu Leonu Rupniku ob 56. obletnici njegove mučeniške smrti

Moj zadnji obisk pri njem je bil spomladi leta 1946 v hrvaškem begunskem taborišču Fermo prov. Ascoli Piceno.

To taborišče se je nahajalo pol ure hoda od taborišča Servigliano, kjer so se nahajali slovenski begunci in kjer sem bil tudi sam. Tja se je hotel zateči tudi general Leon Rupnik, vendar ga taboriščni odbor z g. Žitkom na čelu ni hotel sprejeti. Razočaran in zagrenjen, da so mu lastni ljudje odbili gostoljubje in zaščito, se je zatekel v hrvaško begunsko taborišče, kjer so ga lepo sprejeli. Po tem nerazumljivem vedenju naše taboriščne uprave sem potoval v Rim, kjer sem nekaterim rojakom poročal o tem in prosil, naj uredijo vse, da ga spravimo v Rim. Naletel sem na veliko razu-

mevanje in obljubljeni pomoč. Po vrnitvi iz Rima sem šel v taborišče Fermo, kjer sem dobil Rupnika in mu poročal, kaj sem uredil v Rimu. Dejal sem mu, da moramo hitro ukrepati, da preprečimo morebitno prisilno vračanje.

Objel me je in rekel: "Hvala za ves trud, toda jaz ne grem nikamor. Kamor so šli moji vojaki, tam čaka mesto tudi mene."

Izročeni, sodnijsko mučen in v septembru 1946 obsojen na smrt z ustrelitvijo. Kje počiva njegovo truplo, je komunistična tajnost.

Namesto cvetja in svečke na njegov grob poklanjam v tiskovni sklad Svobodne Slovenije štirideset ameriških dolarjev (40 USD).

Vinko Levstik
Gorica, Italija

Slovenska skupina narodnih noš
pred sanhuško stolnico

Drnovšek, Brezigarjeva, Bučar ...

Po projekciji se kljub močnemu vodstvu prvouvršeni kandidat ne bo mogel izogniti drugemu krogu, kaže tokratna Dnevnikova javnomnenjska anketa 19. oktobra. Kar 35-odstoten delež vprašanih še ni opredeljen, kar 45,9 odstotka pa je bilo med neopredeljenimi takšnih, ki se niso mogli opredeliti niti o tem, kateri izmed kandidatov jim je najbolj simpatičen oz. najbližji.

Med tistimi, ki se bodo udeležili volitev, jih je 33,8 odstotka napovedalo glas za Drnovška, 14,5 odstotka za Brezigarjevo, 5,6 odstotka za Franceta Bučarja, 4,5 odstotka za Zmaga Jelinciča, 4,1 odstotka za Franceta Arharja, 1,6 odstotka za Leva Krefta, 0,8 odstotka za Antona Beblerja in 0,2 odstotka za Gorazda Drevenška.

Če upoštevamo le tisti delež volivcev, ki so opredeljeni, z 52 odstotki vodi Drnovšek, z 22,3 odstotka glasov pa mu sledi Brezigarjeva. Za Franceta Bučarja se je izjasnilo 8,6 odstotka opredeljenih, za Franceta Arharja pa 6,3 odstotka.

Če bi se v drugem krogu pomerila Drnovšek in Brezigarjeva, bi prvi dobil 52,7 odstotka glasov, Brezigarjeva pa 31,5 odstotka.

Neopredeljenih bi bilo 13 odstotkov.

GLEJ...

SPOMINSKA SLAVNOST V TEHARJAH	2	VOMBERGARJEVA „VODA“	5
SREČANJE SLOVENSKIH ZDRAVNIKOV	3	MENDOŠKI VEČER	6
		„ŽUPANOVA MICKA“	6

Obletna slovesnost ob spominu na teharske žrtve

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Da se zgodovina ponavlja je že znano dejstvo. Argentina ni izjema v tem. Hudo pa je, da se običajno ponavljajo spori, zmote in napake. V tem primeru spor v vodilni politični stranki.

Petkrat zapeta himna. V vseh medijih smo lahko sledili te dni poročila o notranjem položaju v peronizmu. Razbitost v tej stranki je že patetična. Prišli smo tako daleč, da so fantje popolnoma izmaličili svoj največji praznik, 17. oktober. Na ta datum proslavljajo „dan zvestobe“ v spomin na leto 1945, ko je ljudska mobilizacija prisilila tedanjo vojaško vlado, da je izpustila iz zapore polkovnika Perona. Odtlej so leto za leto mimo kriz in težav bolj ali manj složno praznovali ta dan in složno peli himno z besedilom, da bodo „vsi združeni zmagali“. Letos ni prišlo do sporazuma. Pet različnih praznovanj smo imeli: predsednik Duhalde v provinci Buenos Aires, Menem v La Rioji, Rodriguez Saá v Jujuyu, De la Sota v Chaco in Kirchner v Rosariju. Peronizem je torej razdeljen na štiri dele, katerim načeljujejo omenjeni štirje kandidati.

Usodne volitve. Temu so seveda krive prihodnje predsedniške volitve. Pravzaprav pred temi še notranje volitve ali predstavitev raznih kandidatov. V prejšnji številki smo že omenili, da je sedanja volilna komisija peronizma pod vplivom Menema. To komisija je že objavila datume za vložitev imen kandidatov, s čimer pa tako Duhalde kot ostali peronistični kandidati ne soglašajo. Predsednik je že napovedal sklic kongresa stranke, ki je najvišji organ. Ta naj popolnoma spremeni sestavo volilne komisije in podvzame tudi druge ukrepe, da bi Menemu vzeli moč in preprečili njegovo kontrolo nad strankarskim aparatom.

Maščevanje je sladko. Glavni cilj predsednika Duhaldeja je, da prepriča zmagajo Menemu. Dela to iz pričanja, da ni vreden kandidat, oziroma, da je kateri drugi boljši? Gotovo ne. Obudimo malo spomin. Vrnimo se v leto 1998/99, ko se je Duhalde potegoval za predsedniško kandidaturu pri peronizmu, Menem pa je še vedno sanjal o tretji protustavni predsedniški dobi. Ni je dosegel, a je tudi naredil vse, da je Duhalde kot kandidat pogorel: na volitvah je tedaj zmagal De la Rúa. Duhalde ne more pozabiti tega in kot izgleda, se je namenil, da Menem ne bo prihodnji predsednik. Pač neke vrste maščevanje za vse, kar je moral pred leti pretrpeti. Menem je tedaj dosegel, da Duhalde ni postal predsednik. Usoda je potem odločila drugače in sedaj se je položaj obrnil.

Smer in strategija. Kako izvaja Duhalde svoj načrt? Po eni strani skuša doseči,

da z raznimi posegi v strankino delovanje odvzame kiska Menemovi kandidaturi. Po drugi pa išče kandidata, ki bi bil bivšemu predsedniku kos na notranjih volitvah in sevedal zmagal na poznejših splošnih. Kar se prvega namena tiče, lahko trdimu, da mu stvar še kar uspeva, pri drugem pa ima mož presneto smolo. Peronizem je danes brez vidnih, močnih in privlačnih osebnosti, ki bi za sabo potegnile voljo (in glasove) državljanov. Predsednik se je končno vdal v dejstvo (se je vdal?), da Reutemann res ne bo sprejel kandidature. Spoznal je, da kordobski guverner De la Sota kljub vsem naporom ne raste v ugledu med volilci. Zato sedaj hočeš-nočeš gleda, katerega izmed preostalih bi podprl, in trenutno ima Kirchner najboljše izgleda.

Mu bo sreča mila? Bo Duhaldeju uspelo, da Menemu zagradi pot do ponovnega predsedništva? Odgovor ni lahek. Položaj se je v teh letih popolnoma spremenil. Leta 1999 je namreč obstajala neka alternativa. De la Rúa se je kazal kot umirjen a vendar sposoben vodja. Povezava med radikali in Solidarno fronto je vzbujala zanimanje in upanje. Volilci so slutili nekaj novega in sanjali, da jim bo ta novost prinesla srečnejše dni. Danes je položaj popolnoma drugačen: na obzorju ni nobene resne in močne alternative izven peronizma in ljudje so popolnoma indiferentni do volitev in do kandidatov, tako da razne ankete kažejo, da se več kot polovica volilcev ne bi udeležila morebitne druge runde (ballotage). Zato v Menemovem štabu upajo, da bodo državljani končno izbrali „slabo a poznano“ nad možnim „dobrim, ki ga je treba šele spoznati“.

Zunaj ali znotraj? Mnogo se govori o možnosti, da se eden ali drugi kandidat predstavi samostojno izven stranke. Duhalde je to hotel preprečiti z dekretom, ki prepoveduje, da bi se pri katerikoli stranki na notranjih volitvah poraženi mogli potem predstaviti kot samostojni kandidati. Seveda je to pod velikim sodnim vprašanjem. Videli smo že, da volilna sodišča v mnogem ne soglašajo s predsednikovimi željami. In ker hoče Duhalde na vsak način preprečiti, da bi Menem postal kandidat peronizma, sedaj išče načina, da bi sploh preprečil notranje volitve. Vrnil se je k ideji „ley de lemas“ številnih kandidatov iste stranke. To pa bi moral zakoniti parlament. Videli pa smo že, kakšne težave so vsakič, ko mora parlament sama izglasovati. Vlada nima kaj dovolj glasov. Radikali bi pritegnili, ker imajo sami tudi notranje težave, a menemizem je odločno proti. Vprašanje tako ostaja odprto.

smrt. Od tu so vozili dva večera v smrt tudi dekleta. Tu se je zgodilo, kar si nihče nikoli ne bi mogel misliti, da je mogoče. Od tu so odgnali v smrt celoten domobranski oficirski zbor - častnike, do neprepoznivosti pretepeni in izmučene.

To je bil kraj, kjer so v dveh sunkih, v začetku julija in začetku avgusta 1945 odbrali enkrat okrog sto, drugič petdeset domobrancev pod osemnajstimi leti in jih peljali pobit v Savinjsko dolino v kraj idiličnega imena - Dolina zvončkov. To je bil kraj, kjer so posebej izbrali in umorili tudi tri petnajstletne domobrance. Tu so se do zadnjih možnosti zgostili strah in groza in bolečina.

Štrbenk je opozoril, da je za slovensko razdvojenost kriva komunistična oblast, ki je "v hrepenenju po moči zavestno in neodgovorno izvedla boljševistično revolucijo, s čimer je izzvala državljansko vojno, ki je izvedla množične medvojne in povojne poboje, ukinila človekove pravice in uvedla totalitarno oblast".

"Naslednica oblasti, ki je storila navedene zločine je slovenska država. Od nje bi pričakovali priznanje teh zločinov, opravičilo prizadetim ter vrnitev pobitim čast in dobro ime ter končno pravično popravilo krivic. Od nje bi pričakovali tudi, da ponudi roko sprave, kajti to mora storiti tisti, ki je storil krivico. Toda od vsega tega ni bilo do danes ničesar.

V vseh 57 povojnih letih država v tej smeri ni storila prav nič, stoječ na stališču: revolucije in državljanske vojne ni bilo, bila je le NOB na eni strani in okupator s kolaboranti na drugi strani. To naj bi bila med vojno nasprotna pola v Sloveniji. Zato se je NOB-jevska kontinuiteta očitno odločila nadaljevati NOB-jevski totalitarizem. Vpregla je vzvode oblasti, državne institucije, šole, medije, kapital, itd., da utrjujejo NOB-jevske resnice. Izrabili so celo slovensko enciklopedijo za potvorbo slovenske zgodovine. Čudi nas, da v demokraciji in svobodi, ljudem, ki kolaborirajo pri tem projektu, ni vsaj nelagodno, če že ne sram."

V spomin na žrtve teharskega taborišča so somaševali predstavniki vseh treh slovenskih škofij. Vodil je mariborski pomožni škof Anton Stres. Njegovo pridigo prinašamo na uvodnem mestu.

Popoldan so še blagoslovili po katoliškem in pravoslavnem obredu spominsko ploščo pobitim Slovincem.

Taborišče v Teharjah pri Celju so zgradili Nemci leta 1943 za predvojaško vzgojo, obsegalo pa je šest stanovanjskih in približno deset pripadajočih funkcionalnih barak, ki so sprejele okoli 500 ljudi. Ob koncu vojne so imeli Nemci tam ujetnike, ki so sodelovali pri obrambi Celja, po koncu vojne pa je bilo taborišče nekaj časa opuščeno. Partizani so domobrance, ki so bili dotlej nastanjeni v zavezniških taboriščih na Koroškem, pripeljali v Teharje konec maja in v začetku junija 1945. 31. maja so v Teharje pripeljali celoten Rupnikov bataljon, 1. junija je prišlo 3000 domobrancev, nekaj pa jih je prišlo še 2. junija. Skupaj naj bi bilo v Teharje pripeljanih približno 5000 domobrancev.

Od leve: dr. Andrej Bajuk s soprogo Katica, dr. Jože Bernik

O vračanju v domovino

Barbara Brezigar za Nedeljski dnevnik

Parlamentarna komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je razpravljala o uresničevanju sklepov, ki jih je na podlagi obiskov pri Slovincih v Braziliji, Argentini in Urugvajju ter BiH predložila Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu ter vladi. Predsednik komisije Franc Pukšič (SDS) je pri tem izpostavil predvsem težave Slovencev, ki se želijo vrniti v domovino. Vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, državni sekretar na MZZ Iztok Simoniti, je v pojasnilu med drugim dejal, da je v DZ v postopku sprejemanja zakon o državljanstvu, glede priprave zakona o Slovincih po svetu pa naj bi zadane naloge uresničili v prihodnjih dneh. Poleg tega so na uradu po besedah Simonitija ustanovili še poseben oddelček, ki bo skrbel za vprašanje vračanja Slovencev v domovino.

Pukšič je opozoril, da konkretnih rešitev glede vračanja Slovencev, ki se želijo vrniti v domovino, ni. Kot primer je navedel dve številčni slovenski družini, ki sta nedavno za stalno prišli v Slovenijo. Kljub obljubam o pomoči po Pukšičevih besedah družini nimata "niti za stekleničko mleka za svoje otroke". Prav tako sta starša ene od družin nezaposlena, četudi jima je bila obljubljena zaposlitev. Zaradi tega Pukšič poziva vlado, naj pripravi konkretne ukrepe za pomoč Slovincem, ki se želijo vrniti.

Janez Podobnik (SLS) je glede finančne pomoči Slovincem, ki se vračajo domov, predlagal, da se najprej ugotovi, kateri je nosilni zakon, na podlagi katerega bi urejali to vprašanje. Pozdravil je sicer vzpostavitev posebnega oddelka za to vprašanje na Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu, vendar pa bi bilo po njegovem mnenju pri tem potrebno tudi sodelovanje drugih resorjev.

Pukšič je navzoče tudi seznanil z dogovori s sestanka delovne skupine za pripravo predloga zakona o Slovincih, ki živijo zunaj meja Republike Slovenije, s predstavniki ustreznih ministrstev, ki je potekal 8. oktobra. Na sestanku so se po Pukšičevih besedah dogovorili, da bodo pripravili vsak svoja izhodišča, ki jih je treba urediti z omenjenim zakonom.

Barbara Brezigar je v pogovoru za Nedeljski dnevnik 10. oktobra poudarila, da je pripravljena na dvoboj z Janezom Drnovškom v drugem krogu predsedniških volitev, kamor jo trenutno uvrščajo javnomnenjske raziskave. Če ne bo zmagala, bo še najprej tožilka, do volitev pa bo na dopustu, je še povedala Brezigarjeva.

Položaj predsednika se ji zdi pomemben za splošno razpoloženje v državi, saj predsednik nima izvršilnih pooblastil in ne upravlja z denarjem, je pa človek, ki mora pomiriti kakšne strasti in dati ljudem občutek varnosti.

V pogovoru z novinarko Marjano Vončina je Brezigarjeva še povedala, da je v slovenski politiki premalo povezovanja ljudi in preveč predalčkanja „na ene in druge, naše in vaše“, zato sposobni ljudje na posameznih področjih težko pridejo do veljave. Poudarila je, da ni bila nikoli zagovornica privilegijev, zato ne vidi nobene razloga, da predsednik države ne bi pred bankomatom dvigoval denarja ali pa

v trgovini čakal pred blagajno. Položaji je niso nikoli zanimali zaradi samih položajev, ampak zaradi tistega, kar lahko na njih narediš.

"Ne samo Janez Janša, za mano stoji tudi Andrej Bajuk, hkrati pa moram poudariti, da nisem članica nobene stranke in kandidiram s podpisani ljudmi," je poudarila Brezigarjeva. V dejstvu, da je edina ženska med kandidati, ne vidi ne prednosti ne slabosti, saj je pomembno edino, kaj kdo ponudi.

O pravilnosti svoje odločitve v zadevi Depala vas je trdno prepričana, saj jo je sprejela po tehtnem premisleku. „Pokazala sem neodvisnost in samostojnost in tega sem še danes vesela.“ Poudarila je, da ni dopustila, da bi se policija zlorabljala v politične namene in politične obračune.

Brezigarjeva namenja posebno pozornost boju proti korupciji, predsednik države in sploh vodilni ljudje pa naj s svojim zgledom dokažejo, da je korupcija nekaj slabega in da ob njej ni mogoče mižati na eno oko.

Zdravniki vsega sveta

REPORTAŽA S 3. STROKOVNEGA
SREČANJA SLOVENSkih ZDRAVNIKOV
IZ SVETA IN DOMOVINE

V Radencih je od četrta, 10., do sobote, 12. oktobra, potekalo 3. strokovno srečanje slovenskih zdravnikov iz sveta in domovine. Pripravil ga je Svetovni slovenski kongres ob pomoči Zdravniške zbornice in slovenskega zdravniškega združenja. Organizacija in zdravstvo v različnih državah sveta sta bili glavni temi srečanja, okoli 100 udeležencev iz sveta in domovine je razpravljalo o kardioloških boleznih. Te teme so se lotili že na prvem srečanju leta 1998, tokrat so seveda predstavili najnovejše dosežke na tem področju. Zdravniki so si izmenjali tudi izkušnje pri raziskavah in tako predstavili dosežke slovenske zdravniške stroke doma in po svetu. Med rojaki, ki v tujini uživajo ugled, so tudi številni medicinski strokovnjaki.

Glavni namen srečanja pa je spoznavanje in navezava stikov. Pred prvim srečanjem namreč na Svetovnem slovenskem kongresu niso vedeli, kje vse po svetu se nahajajo slovenski zdravniki. Njihova baza se je dopolnila leta 1999, ko so pripravili drugo srečanje, ob tretjem pa pravijo, da še ni popolna, čeprav je v njej že več kot 500 zdravnikov. Kongres je sicer pripravil tudi že srečanja znanstvenikov in gospodarstvenikov.

Ob otvoritvi, v četrtek, 10. oktobra, so zbrane nagovorili tudi predsednik Iniciativnega odbora dr. Andrej Bručan, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti prof. dr. Boštjan Žekš, državni sekretar Ministrstva za zdravje dr. Dorjan Marušič, predsednik Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Iztok Simoniti, predsednik Zdravniške zbornice Slovenije dr. Marko Bitenc in podpredsednik glavnega strokovnega sveta pri Slovenskem zdravniškem društvu dr. David Vodušek. Pozdrav predsednika Svetovnega slovenskega kongresa dr. Borisa Pleskoviča, ki je bil opravičeno odsoten, je prebrala dr. Marija Bernik. Dr. Pleskovič je med drugim poudaril, da Slovenci s svojimi povezavami z vrhunskimi institucijami in poznanstvi nudijo pomoč tudi slovenskim študentom pri odpiranju vrat v svet. Prav tako je po njegovem v interesu Slovenije, da se čim več strokovnjakov vrne v domovino, začasno ali za stalno. Svetovni slovenski kongres je pri tem uspel navezati začetne stike za povratek več mladih zdravnikov slovenskega rodu iz Argentine.

Povratku se niso izognili niti naslednji govorniki. Dr. Bručan je poudaril, da v Sloveniji primanjkuje zdravnikov in da bi morali zdravnikom slovenskega rodu omogočiti prednost, ker ti že obvladajo slovenski jezik.

Državni sekretar dr. Simoniti je v pozdravnem nagovoru izrazil pomoč Urada pri tem, hkrati pa je pristojne spodbudil k preučitvi možnosti za olajšanje ali vsaj pospešitev postopkov za priznavanje v tujini dosežene izobrazbe in delovnih izkušenj. O tej temi je v petek dopoldne spregovoril tudi dr. Jure Bajuk iz Mendoze v Argentini.

Teme vračanja slovenskih zdravnikov ne le iz Argentine v domovino so se v pozdravnih nagovorih dotaknili tudi drugi. Predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. Žekš je celo dejal, da bo do izseljevanja stro-

Cerkev se zanima za vračanje

Predsednik RAFAELOVE DRUŽBE, ki deluje kot katoliško središče Slovencev po svetu, Janez Rihar, je v petek, 11. oktobra 2002 sklical sedmo redno sejo odbora za priseljevanje rojakov v Slovenijo. Prisotni so bili predstavniki slovenske Cerkve, med drugimi škof msgr. Alojz Uran, Janez Rihar, Kerin (Karitas), Pušenjak in drugi. Prisoten je bil tudi dr. Jernej Župančič, višji znanstveni sodelavec Inštituta za narodnostna vprašanja, in Marko Fink kot predstavnik društva Slovenija v svetu (SVS). Na dnevnem redu je bilo pet točk. Najbolj sta izstopali dve temi: pobuda o pripravi pravilnika glede oblikovanja najemnih pogodb za oddajanje cerkvenih prostorov in stanovanj priseljencem ter priprava vprašalnika za osebe slovenskega porekla in njihove družinske člane, ki se želijo preseliti v Slovenijo. Ta vprašalnik je nastal na pobudo dekanov in želi biti uporabno orodje za boljšo organizacijo pomoči priseljencem. Osnutek je sestavljen v petih sklopih:

- A- Osebnostni podatki priseljencev
- B- Izobrazba, delovna usposobljenost in izkušnje priseljencev
- C- Osebnostni podatki o

kovnjakov še prihajalo, če država zanje ne bo poskrbela. Zato mora njena prioriteta postati šolati več ljudi kot dozdej in združevanje vseh Slovencev v enotno narodno telo. Dodal pa je svarilo pred nacionalistično noto tega združevanja. To svarilo so zavrnili dr. Simoniti in drugi govorniki. Predsednik Zdravniške zbornice dr. Bitenc je dejal, da je v našem narodu velik potencial, ki ga pri drugih ni in to je narodna identiteta. Izrazil je veselje nad vsakim slovenskim zdravnikom, ki se želi vrniti v domovino. Enakih misli je bil tudi dr. Vodušek iz Slovenskega zdravniškega društva.

Poleg osrednjega strokovnega srečanja je organizator Svetovni slovenski kongres pripravil tudi družabni in turistični značaj.

družinskih članov, ki se nameravajo s priseljencem preseliti v Slovenijo

D- Povezanost priseljencev s Slovenijo in slovenstvom

E- Pogoji in motivi priseljencev za selitev v Slovenijo. Obrazci bodo na razpolago v uradnih predstavništvih Republike Slovenije ter v župnijskih in škofijskih uradih. K izpolnitvi vprašalnika bodo povabljeni tudi tisti, ki so se v zadnjih letih že preselili v Slovenijo. Odgovorjeni vprašalniki bodo shranjeni v arhivu Rafaelove družbe in ne bodo dostopni časnikarjem. Iz istih razlogov obrazec ne bo dostopen po internetu.

Zvedeli smo tudi, da bi Republika Slovenija vse do leta 2020 letno potrebovala 3500 novih državljanov, da se ne poruši pokojninski sistem. Ta podatek je zelo zgovoren, ko gre za načrtovanje politike priseljevanja od strani države.

Rafaelova družba vabi, da se tisti, ki mislijo na preselitev v Slovenijo, z njo povežejo na naslov: RAFAELOVA DRUŽBA, Predsednik Janez Rihar Poljanska 2, 1000 Ljubljana Tel: +386-1-438 30 50 Fax: +386-1-438 30 55 E-naslov: rafaelova.druzba@siol.si

82. obletnica koroškega plebiscita (2)

Koroški deželni glavar Joerg Haider je v govoru med drugim opozoril na mnoge koristi, ki jih ima na Koroškem slovenska manjšina, pri tem pa po njegovem mnenju dvojezični krajevni napisi niso najbolj pomembni, temveč je potrebno na prvo mesto postavljati gospodarski položaj in izboljšanje izobraževanja pripadnikov manjšine. „Za to bi se lahko kdaj zahvalili,“ je dodal. Sicer je govoril tudi o zgodovinskem razvoju Koroške in poudaril, da brez obrambnega boja ne bi bilo plebiscita, brez plebiscita pa ne bi bilo enotnosti dežele in obstanka v Avstriji. Avstrijsko zavedni slovensko govoreči Korošci so bistveno prispevali k temu, da se je 10. oktobra 1920 kakih 60 odstotkov prebivalstva izreкло, da ostane v Avstriji, je poudaril Haider.

„Manjšina dela usodno napako, ko zavrača konstruktivne predloge,“ pa je na osrednji slovesnosti pred deželnim dvorcem v Celovcu dejal predsednik deželnega parlamenta Joerg Freunschlag, član FPÖ. Po njegovem mnenju slovenska manjšina s tem preprečuje, da bi to poglavje zgodovine zaprl. Župan Celovca Harald Scheucher iz ljudske stranke (OeVP) pa je dejal, da naloga prednikov ostaja še naprej, da Koroška ostane enotna dežela v srcu Evrope. Vodja koroškega Heimatdiensta Josef Feldner je kritiziral vodstvo slovenskih organizacij na avstrijskem Koroškem, ki po njegovih besedah „želijo vso južno Koroško preplaviti z dvojezičnimi krajevnimi napisi“.

„Slovenska Koroška je nacionalistična tiha želja, ki ne bo nikoli resničnost,“ je dejal.

Praznovanja ob 10. oktobru so sicer vseskozi veljala za manifestacijo nemstva na avstrijskem Koroškem ter za „potrditev zmage nad slovenstvom“. Leta 1995 je Valentin Inzko kot prvi predstavnik koroških Slovencev spregovoril na slavnostni seji koroškega deželnega zbora, ob 80-letnici plebiscita pa je bil slavnostni govornik koroških Slovencev predsednik NSKS Bernard Sadovnik.

Sadovnik se je ob 10. oktobru v izjavi za javnost „ob spoštovanju sklepa koroškega deželnega zbora 28. septembra 1920 in demokratične pravice do samoodločbe 10. oktobra 1920“ izrekel za zaščito prispevka obeh narodnih skupnosti „k skupni kulturni dediščini Koroške in Avstrije“. Obenem je izrazil obžalovanje na krivicami, ki so se zgodile pripadnikom obeh narodov v preteklosti.

10. oktobra 1920 je na Koroškem v skladu s pariško mirovno konferenco potekal plebiscit o državni pripadnosti. Koroško so predhodno razdelili na južno cono A, kamor se je umaknila jugoslovanska vojska, in severno cono B, ki jo je zasedla Avstrija. V coni A se je 59 odstotkov volilnih upravičencev izreкло v prid Avstrije, 41 odstotkov se jih je izreкло za Kraljevino SHS. Volilna udeležba je bila skoraj 96-odstotna. Tako je glasovanje v coni B, severno od Drave, ki je bila pod avstrijsko upravo, odpadlo. Karavanke so postale del meje med državama, Slovenci pa so postali narodna manjšina na Koroškem.

Po uradnih podatkih je na avstrijskem Koroškem leta 1923 živel nekaj več kot 37.000 Slovencev, po nekaterih drugih ocenah celo 80.000. Leta 1991 je bilo po uradnih podatkih na Koroškem nekaj več kot 14.000 Slovencev. Na podlagi vpisov v dvojezične šole je Jernej Župančič v svoji raziskavi Slovenci v Avstriji ocenil njihovo število na 45.000.

MED KNJIGAMI IN REVIJAMI

Meddobje št 1-2; 2002

Meddobje je ena najstarejših kulturnih revij v slovenskem svetu, ki več ali manj redno izhaja.

Pričelo je izhajati leta 1954. Zajelo je veliko slovenskih literatov in umetnikov po svetu in v zamejstvu. V času Jugoslavije ni imelo dostopa v domovino, sedaj pa se je seveda položaj spremenil.

V zadnjih letih je bil urednik arh. Marjan Eiletz, ki pa se je s to številko poslovil od tega dela.

V tem prvem letošnjem zvezku je Eiletz napisal uvodnik, kjer nekako pregleda svoje delo pri SKA in Meddobju, kjer je sodeloval po smrti Franceta Papeža.

Sledijo strani, posvečene poeziji. V tej številki so vse filozofske teološke razmišljanja, predvsem o človeku.

Kot je že tradicionalno, prične to poglavje Vladimir Kos iz Japonske: *Pesem iz Daljnega Vzhoda, Ob vznožju gore Fudži je pomlad*. V japonsko okolje postavljeno vprašanje, kaj je pesem, pravljica, povest in drama — nikoli cele možnosti objem!

Zrela pesnica Milena Merlak Detela iz Avstrije v pesmi *Skrivnost tišine v božjem stvarstvu* globoko doumeva tišino kot božje bistvo v stvarstvu, mlada Erika Poglajen v pesmi *El Hombre* razmišlja o Človeku, ki prihaja iz sveta, je blizu Boga in ontološko dober. Pesem je mojstrsko prevedel v slovensčino Branko Rebozov. Tone Rode, ki je že izdal več pesniških zbirk in je dosegel odmevnost v Sloveniji, je napisal pesem *Presenečenje*, vizija o Borgesu. Nekoč je svobodomislec Borges obiskal neko kapelo — dejal je, da bi rad Bogu pripravil presenečenje.

V prozi je zadnje čase veliko pisal Tone Mizerit. Zajema snov iz življenja velemesta Buenos Airesa, predvsem nižjih slojev. To pot je priobčil novelo *Nočni galjoti*. Vzeta je iz življenja „tačerov“, taksistov. Ko vozi taksist ponoči, zagleda lepo dekle in že fantazira o njej, ta ga pa končno okrade in celo zažge, k sreči brez hujših posledic. Pač veren prikaz velemestnega nočnega življenja.

Mirko Gogala je prispeval svoje pred-

vanje *Dialog med kulturami za civilizacijo miru in ljubezni*, ki ga je imel lani pri SKA. V tem je pregledal papeževo poslanico 1. januarja 2001 pod istim naslovom, ki jo predela in komentira. Ustavlja se pri definiciji narodnosti, kulturni pripadnosti, dialogu med kulturami in problemi globalnosti.

Dr. Jože Rant je napisal razpravo *Pouteleševanje oz. Presnavljanje*, ki govori o reinkarnaciji oz. o preseljevanju duš. Ta teorija je postala v zadnjih časih kar modna. Najprej razpravlja o izrazju, definicijah posameznih besed, navaja filozofske in teološke struje, zagovornike hinduizem in budizem, končno pa pregleda še pomisleke proti tej hipotezi ter stališče krščanstva.

Silvin Eiletz govori o *Zgodovini neke kolaboracije*, kakor se je imenovalo njegovo predavanje kot gostujoči profesor na univerzi v Mariboru. Pred kratkim je napisal istoimensko knjigo, v kateri je iz zgodovinskih dokumentov predstavil kolaboracijo, o kateri se skoraj ni govorilo: nemško pomoč Leninu pri njegovi revoluciji in v prvih letih vlade. Gotovo je to bila komunistična veleizdaja ruske države.

Rozina Švent, knjižničarka Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani je prispevala daljši malo znani članek dr. Tineta Debeljaka *Pomen in značaj emigrantske literature*, ki je izšel v Novi dobi, reviji slovenskih akademikov v Rimu, leto 2/1947. V njem govori o slovenski emigrantski literaturi od Trubarja dalje, jo primerja

z literaturo doma, njene naloge, motive in prihodnosti.

Matija Ogrin iz Slovenije je napisal *Tri počela Slomškovega kulturnega dela*, ki so 1. antropološka enotnost, ravnotežje med srcem in umom, 2. enotnost med posameznikom in narodno skupnostjo in 3. enotnost preteklosti, sedanjosti in prihodnosti.

Teresa Kores, ki se je iz Argentine pred leti preselila v Slovenijo, je napisala kot svojo diplomsko nalogo *Marjan Marolt, umetnostni zgodovinar*. V njej predstavlja Marolta kot človeka, znanstvenika in kulturnega delavca v domovini in v izseljenstvu, ki je že doma deloval kot umetnostni zgodovinar, pa tudi v izseljenstvu vodil splošno umetniško kulturno življenje, pisca knjig in gledališkega kritika. To je prva daljša razprava o njem v Sloveniji.

Edo Škulj, ki živi sedaj v Sloveniji, je prispeval pregled *Starejše katoliške pesmarice*, ki so izhajale od leta 1678 do leta 1846. Primerja jih z našimi protestantskimi pesmaricami.

Božidar Fink je priobčil *Za zgodovinsko natančnost*, svoj popravek na knjigo dr. Žigona Slovenska politična emigracija v Argentini. Besede, ki naj jih je govoril dr. Miha Krek l. 1969 o samostojnosti Slovenije, je dejansko izjavil Božidar Fink, ki je bil tedaj predsednik Zedinjene Slovenije.

Ta številka ima dve barvni prilogi, „Ma bicyclette“ in „Jardin des plantes, Paris“, Marjance Savinšek TD

47. Slovenski dan...

Nad. s 1. str.

AKADEMIJA ZA OBLETNICO

Na prostranem pokritem dvorišču je bilo izredno živahno. Prizor je bil prazničen. Grb Našega doma in znak 47. Slovenskega dne sta obkrožala ogromno sliko cerkve sv. Janeza, ob Bohinjskem jezeru, v dušo segajoče delo mojstra Toneta Oblaka. Na znaku dne, ki ga je prejel tudi vsak obiskovalec skupno z ličnim programom, se je blestelo geslo dneva: „V zvestobi svoji neomajni“, kajti le skup-

Med narodnimi nošami, od leve: boter Doma Ciril Oblak, častni konzul RS Herman Zupan, zadaj narodni poslanec dr. Cigogna in gospa, predsednica Doma Mici Malavašič Casullo, predsednik ZS Tone Mizerit.

nost, ki ohranja zvestobo do svojega izvora in svoje tradicije, lahko preživlja sedanje težke čase in mirno gleda v prihodnost.

Pred zbrane rojake je stopila Veronika Godec in pričela napovedovati program akademije, s katero je Naš dom počastil svojo 46. obletnico. Najprej je pozdravila vse predstavnike domov in organizacij, ki so od blizu in daleč prihiteli na slavo, častne goste in sanhuške rojake in jim izrekla dobrodošlico. S ploskanjem so nato zbrani sprejeli argentinsko in slovensko zastavo. Na oder so ob zastavo

Pozdravi: levo predsednica Našega doma Mici Malavašič Casullo; levo zgoraj iz Mendoze Jernej Bajda; levo spodaj Marjan Jeriha iz Rosaria

stopili predsednica Našega doma, gospa Mici Malavašič-Casullo in predsednik Zedinjene Slovenije Tone Mizerit, ter botra Doma, gospa Anica Indihar in gospod Ciril Oblak, nakar so vsi prisotni skupaj zapeli narodni himni.

Ob praznovanju 46. obletnice Našega doma San Justo, so nato pozdravili in voščili predsednica Doma, gospa Mici Malavašič-Casullo, Saši Urbančič v imenu mladinskih organizacij ter dušni pastir župnik Tone Bidovec. Čestitke so tudi izrazili gospodična Angelca Klanšek voditeljica šole Franceta Balantiča, gospa Nežka Kržišnik v imenu Zveze slovenskih mater in žena, predsednik upokojencev, Stane Mustar, Jernej Bajda predsednik Društva Slovencev v Mendozi v imenu tamkajšnje skupnosti in Marjan Jeriha, predsednik društva Triglav iz Rosaria.

Sledili so nastopi. V vezni besedi se je Veronika Godec naslonila na pesnika Franceta Papeža in zadržala da „ljube-

zen do vsega slovenskega in zvestoba do Boga niso dopustili, da bi se Slovenci izgubili v široki pampi. Pognale so korenine, ki si odpirajo pot v rodovitni, črni zemlji in leto za letom poganjajo nove mladike iz katerih se vedno puhti vojn slovenstva". Otroški pevski zbor pod vodstvom gospe Marije Krajnik Štrubelj je veselo zapel „V dolinci prijetni“ in „Zdravilo za strah“.

Nato je skupina recitatorjev Našega doma predstavila Papeževi „Vasi“ in „Dom“, „Naš rod“ in „Samo to“; vmes pa je mešani pevski zbor San Justo, pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar občuteno zapel „Dečle to mi povej“ in „Dajte, dajte“.

Celoten nastop in vsako točko posebej so prisotni nagradili s toplim aplavzom.

Sledilo je slavnostno kosilo v spodnjih prostorih, katerega se je udeležila prava množica gostov. Okusno so ga pripravile šanhuške mamice in ateki, postregle pa žene in mladina.

POPOLDANSKI PROGRAM

Popoldan je napovedovalka Danica Malovrh ob priliki 47. Slovenskega dne in 46. obletnici obstoja Našega doma najprej pozdravila goste, to je veleposlanika RS mag. Bojana Grobovška s soprogo, častnega konzula Hermana Zupana s soprogo, predsednika ZS dipl. časnikarja Toneta Mizerita in predsednico našega Doma, gostiteljico dneva Mici Malavašič Casullo. Prav tako pa vse predsednike, odbornike ali predstavnike drugih Domov in organizacij, delegata dr. Jurija Rodeta in druge dušne pastirje, slavnostnega govornika lic Francija Markeža, umetnico Ljubo Jenče iz Sloveije in zakonca Markus Ferrar iz Anglije, rojake, ki so prišli iz Mendoze in Rosaria.

Najprej je predsednica Doma Mici Malavašič Casullo v imenu Doma pozdravila vse navzoče, enako tudi predsednik ZS Tone Mizerit. Govor veleposlanika RS mag. Bojana Grobovška priobčujemo posebej.

Končno je Danica Malovrh prebrala še pozdravne besede, ki jih je poslal Janez Janša iz Slovenije. Pozdravne besede je poslal tudi poslanec dr. Jože Bernik. Enako predsednica Slovenskega društva Miramar Nežka Trpin Bena- vided.

Sledil je slavnostni govor lic. Francija Markeža, ki smo ga v celoti objavili v prejšnji številki.

Sledila je igra „Voda“, o kateri objavljamo poročilo posebej.

Napovedovalka je omenila, da se je Joža Vombergar rodil pred 100 leti in naj bo ta igra njemu v poklon.

Napovedovalka se je po bučnem aplavzu za konec igre najprej zahvalila režiserju Blažu Mikliču, scenografu Tonetu Oblaku, s sodelavci, šepetalki Nežki Lovšin Kržišnik, maskerjem Mirjam Oblak, Magdalenji Žgajnar in Ivu Smrdelju s sodelavci, in upravljalkcem luči in zvoka Pavlu Erjavcu, Marku Štrilju in Pavlu Modicu.

Vsi so bili deležni ploskanja, izročili so jim tudi darila. Ob tem se je režiser Blaž Miklič v imenu vseh zahvalil Domu.

Končno pa so izročili priznanje družini Vombergar, izročili so ji spominsko plaketo ob 100 letnici rojstva očeta, deda in pradedu Jožeta Vombergarja, nato pa je povabila vse goste, da se program nadaljuje v spodnjih prostorih na pokritem dvorišču.

Nad. na 5. str.

Na Slovenijo ste lahko ponosni

Veleposlanik RS mag. Bojan Grobovšek je v svojem pozdravu med drugim dejal:

„Ob takšnih priložnostih, kakršna je danajšnja, se lahko vedno znova začudimo temu, da je slovenski skupnosti v Argentini uspelo zdržati dolga desetletja svojo identiteto, jezik, kulturo in skratka slovenstvo.“

Zato so vedno znova prilika, da izrazimo občudovanje in priznanje vsem, ki so skozi desetletja v to delo nesebično vlagali obilo truda. Poleg občudovanja in priznanja pa jim je seveda treba izraziti tudi zahvalo.

Skozi dolga desetletja se je ohranjalo slovenstvo in krčevito razlagalo identiteto Slovenije, ki pa je bila uradno skrita ali zakrita z identiteto druge države, katere del je bila tudi Slovenija.

Danes je to drugače. Tudi vam, dragi rojaki in rojakinje, je danes lažje razlagati o deželi oziroma danes tudi državi, od koder ste prišli bodisi vi, bodisi vaši starši ali stari starši.

Slovenija je danes država. Pred dnevi je bila Slovenija skupaj ostalimi bodočimi članicami EU omenjena prav v vseh medijih, seveda tudi v argentinskih. In to prav laskavo. Med vsemi državami Srednje in Vzhodne Evrope, ki bodo leta 2004, če ne pride kaj nepričakovanega vmes, dokončno postale članice EU, se Slovenija lahko postavi z najbolj zavidanja vrednimi podatki. Po teh je imela Slovenija v letu 2001 približno 16.000 ameriških dolarjev notranjega bruto dohodka na prebivalca. To je več kot ga imajo nekatere sedanje članice EU; Slovenija je približno na ravni Španije. Na to ste lahko ponosni. Če vas spet kdo vpraša, odkod ste prišli, ali če vas še naprej meša s kako drugo bodočo članico EU, mu lahko postrežete s temi podatki.

Pot v EU naše dvomilijonske Slovenije, ki je že prej veljala za najbolj razvito med kandidatkami, ni bila lahka. V prvem obdobju po osamosvojitvi nismo mogli postati pridružena članica EU zaradi močvirja tim. jugoslovanske krize, ki nas je še kar naprej vlekla v oči in po volji tretjih nazaj, skoraj na odpisani rob Evrope. Pa smo pokazali in dokazali, da smo drugačni, in zmogli preusmeriti svoje gospodarstvo, predvsem pa, da smo demokratična država. Vendar to ni bilo dovolj. Vlada neke naše sosedice, članice EU, je menila, da je treba poseči nazaj v zgodovino, in že so bile nove prepreke. Slovenija je tako postala pridružena članica EU šele leta 1996, precej kasneje kot ostale kandidatke.

Pogajanja o pridružitvi Uniji so se začela marca 1998. In kaj pomenijo ta pogajanja in pot pridružitve? Med drugim, da je treba prevzeti za 70.000 strani novih zakonov in pravil, ki segajo od zakonodaje na vseh ravneh tja do predpisov, kakšni so sedeži traktorjev, ki se uporabljajo v EU, in do formata raznih dokumentov.

Sicer pa povsem konkretno, za Slovenijo je to pomenilo sprejem 200 zakonov, štirih nacionalnih programov, 800 dodatnih predpisov. Dela je bilo dejansko veliko za slovenske vlade v tem obdobju, kakor tudi za parlamentarne poslance.

Postreči bi bilo mogoče še z marsikatero številko in podatkom. Pomembnejša pa se mi zdi splošna ugotovitev, da vseh teh sprememb in pogajanj ne bi zmogli, če ne bi med večino Slovencev in slovenskih političnih sil, najsi bo v vladi ali v opoziciji, ne bi obstajala sloga in konsenz, da so te spremembe potrebne, pa naj gremo v EU ali ne. Večina a Slovencev pa itak zastopa stališče, da alternative ni. Napeti je teba vse sile, da postanemo člani EU. Iz nekdajne nesloge smo se nekaj naučili. To se je pokazalo leta 1991, to se kaže sedaj, ko smo tik pred tem, da Slovenija posane članica Evropske zveze.

Ni bilo lahko in bo še kaj trenutkov precejšnje nivoje. In ko bomo v EU, se bomo morali podrobneje vprašati, kaj konkretno želimo in hočemo znotraj Zveze kot dvomilijonska država. Osebnost sem pričnan, da bomo zmogli prave odgovore. In to zaradi trdoživosti, ki smo jo Slovenci in Slovenija pokazal in dokazali. Trdoživosti, ki temelji na tistih lastnosti, zaradi katerih so tudi Slovenci v Argentini v vsem tem času in kljub vsem težavam znali ohraniti svojo identiteto. Veliko je bilo treba dela, požrtvovalnosti, nesebičnosti, pa tudi trme, takšne kot jo je pokazal Anže v Županovi Micki. Bodimo včasih malo neskromni, pa si zaradi te lastnosti čestitajmo.

Kot rečeno, danes je predvsem dan, ko se čestita in zahvali vsem tistim, ko so omogočili ta današnji praznik Slovencev v Buenos Airesu.“

FESTIVAL SLOVENSKE IN ARGENTINSKE PESMI IN PLESA

Kako naj bi slovensko petje in slovenski plesi izostali pri tako velikem skupnem prazniku, kot sta Slovenski dan in obletnica Našega doma? Zato so se po končani predstavi v dvorani gostje podali na pokrito tlorišče, kjer je bilo že vse pripravljeno za festival. Kaj hitro in tekoče so se vrstili nastopi posameznih skupin ob povezovanju v besedi Ivane Tekavec in Pavla Modica.

Najprej se je Otroška folklorna skupina iz San Martina, pod vodstvom Monike Zupanc Filipič in Veronike Ullua Zorko, predstavila s poskočno glasbo in pisanimi gibi.

Takoj za tem se je pridružila folklorna skupina iz Slovenke vasi pod vodstvom Boga Rozine, ki je z običajno spretnostjo in zanosom vzbudila navdušenje občinstva.

Posebej se je predstavila slovenska umetnica Ljuba Jenče. Prišla je iz Slovenije. Na poseben način se posveča zbiranju in poustvarjanju starih ljudskih pripovednih pesmi in pripovedovanju pravljic. Dve izmed njih je dovršeno predstavila rojakom in žela začudenje, zanimanje in toplo priznanje.

Sledil je nastop folklorne skupine Maribor iz Carapachaya pod vodstvom ge. Ani Senovršnik Resnikove s pristnim prekmurskim plesom. Bili so nagrajeni s vrednim priznanjem občinstva.

Prvič se je v sklopu Slovenskega dne predstavila folklorna skupina "Vesel slovenski duh" iz Rosaria. Skupina obstaja že 5 let in nastopa na zahtevnih odrih provinc Santa Fe, Buenos Airesa in Cordobe. Zaplesali so ples idilične Mežiške doline iz slovenske Koroške. Toplo so bili nagrajeni.

Folklorne skupine iz Rosaria

Iz Koroške na Gorenjsko: folklorna skupina iz Slomškovega doma se je predstavila z mogočno Avsenikovo Koledarsko polko. Skupino Slomškovega doma vodita Mirjam Mehle-Javoršek ter Marcelo Brula. Ti plési vedno vžgejo navdušenje publike.

Pod mogočnimi Andi je nastal mladi Mendoški oktet, ki ga vodi Toni Štirn. Predstavil se je s slovensko pesmijo: "Kaj narediš, kaj pa storiš" in "Bratci veseli vsi". Kljub temu, da ambient ni bil najbolj priličen za oktetovo petje, so se sijajno izkazali in prejeli toplo priznanje.

Folklorna skupina Pristava je predstavila skupek Primorskih plesov. Stilno se precej razlikujejo od drugih slovenskih plesov, predvsem pa jih označujeta lahkotnost in eleganca, ki sta želi priznanje publike. Skupino vodi prof. Héctor Aricó.

Slovenski dan je skoraj soupadal z državnim praznikom 12. oktobrom. Čeprav se spominjamo odkritja Amerike, se

„Los Chañares“

posebno v Argentini praznuje srečanje in mirno sožitje ras, kultur, značajev in posebnosti vseh narodnosti skupnosti. Prispevek zahvale širokodušnemu sprejemu Argentine našim prednikom in svobodo, ki nam potomcem dopušča Argentina za razvoj slovenstva, so predstavili v pesmi in plesu mendoški rojaki. Skupina Los Chañares je interpretirala "Cueca cuyana" "Pa' la celeste" in "Fantasma del Carnaval" besedilo in glasba Davida Bajde. Folklorna skupina pod vodstvom Angelce Šmon Bajdove pa je zaplesala "Puente carretera" in napitnico "Chacarera del brindis". Oboji so vzbudili res navdušene ovacije.

Tako se je zaključil festival plesov in glasbe 47. Slovenskega dne in 46. obletnice Našega doma. A dneva še ni bilo konec. V spremstvu prijetne glasbe Slovenskega

Folklorna skupina iz Mendoze

instrumentalnega ansambla, v družinskem in prijateljskem krogu in ob dobri jedachi in pijači, ki so jo nudile stojnice raznih domov, so rojaki še dolgo ostali v družbi in klepetu, ali pa se zavrteli ob zvokih poskočnih melodij. Saj je družabno srečanje tudi eden bistvenih delov naših Slovenskih dni.

Folklorna skupina s Pristave

Folklorna skupina iz Carapachaya, ki je plesala med igro „Voda“

Fotografije: Marko Vombergar

Vombergarjeva "Voda"

Prav je bilo, da sta si Zedinjena Slovenija in Naš Dom odločila, da kot glavni del proslave postavita na oder ljudsko igro „Voda“, ki jo je še pred vojno napisal Joža Vombergar. V Sloveniji je takoj postala zelo priljubljena igra, ki so jo igrali po vsej deželi, predvsem ker biča tipične slovenske kmečke pregrehe: boj med bogatimi grun-tarji in kajzarji, zavist, častihlepnost.

Tudi med nami v Argentini je bila že igrana. Da pa je tudi tako priljubljena, je pokazala nabita dvorana. Bali smo se že, da po Borštnikovi smrti ne bomo več zmogli tako velike in zahtevne igre, a smo se — hvala Bogu — ušтели. Režiser Blaž Miklič je s trdo roko in številnimi vajami igro popolnoma obvladal, dal ji je hiter tempo, poudaril glavno misel, izdelal obrobne dogodke in podal še celo vrsto svojih domislic, s katerimi je poživil igro. Ne vem, ali se imamo zahvaliti njemu ali Domu za vključitev v igro vrsto plesnih točk, ki so zelo obogatile predvajanje.

Poglejmo igralce kar po vrsti. Najprej Amerikanca Koprivo, ki ga je igral Marcelo Brula; dobro je pokazal ameriški značaj, ki je znal potegniti denar iz drugače zaprtih žepov. Zelo živahna in sproščena igra.

Župana Rebernika je predstavljal že izkušeni igralec Janez Krajnik, ki mu je uspelo podati tipičnega vaškega politika, ki mu v glavnem gre za županstvo in slavo. Njegovo ženo je izdelala Nuška Belič Draksler, ki tudi že vrsto let nastopa na odru, kakor preveč skrbno mater, ki ji gre bolj za napredovanje posestva kot za hčerko. To je igrala Monika Klareich, ki je — kot vem — prvokrat bila na odru in je svojo nalogo lepo in pravilno podala. Naj omenim še Katrico, županovo nečakinjo, ki jo je šaljivo in uspešno zaigrala Marjana Modic. K županovim pa spada še županov sin Aleks Puntar s svojo dobro igro.

Druga kmečka veličina je Kne, bivši župan. Predstavil ga je Tone Podržaj, ki smo že nekajkrat videli v igri in je tudi sedaj z vso sigurnostjo odigral častihlepnega kmeta.

Vse niti je imel v rokah županski tajnik Jaka Jakopič, Ivo Urbančič. V tej svoji odlično prikazani vlogi je s kančkom ironije pokazal vaškega polizobraženca, ki se mu je enkrat nasmehnila sreča, da je vodil proslavo.

Njemu ob bok je Vombergar postavil vaškega poštarja, malo omejenega in preprostega, ki ga je dovršeno odigral Tone

Rovan.

Tudi vrsta bogatejših kmetov je nakazala „višjo“ družbo na vasi, to so bili Tone Tomažević, Andrej Mehle, Darjan Šifrer, in pa posestnica Hribarica, Marija Zorc Čeč, ki je s svojo odlično igro takoj osvojila dvorano, ter njen plašni sin Tinče, ki ga je tudi brezhibno odigral Aleks Cestnik.

Med kajzarji so bili Marko Štrubelj, Stanko Jelen, Dani Cestnik in Dani Zupanc, ki so dovolj realistično prikazali vaški proletariat.

K stranskim vlogam spada še trgovca Ažman (Janez Belič) in njegov sin Martin Selan, ki sta pokazala moč in žalost denarja na vasi.

Popetrile so sceno še vaške klepetulje Irena M. Godec, Marta U. Oblak in Magdalena O. Žgajnar, ki nujno spadajo v vaško življenje.

Režiser Blaž Miklič je s svojo kratko vlogo vaškega norčka obogatil igro, pastirčeka Tomaž Drenik in Luka Štrubelj sta doprinesla svoj obolus, kakor tudi fant Maksi Malovrh. Na odru sta se le pokazala Janez Kržišnik kot župnik in Marjan Grilj kot stražar.

Poleg teh igralcev pa je režiser spravil na oder še nekaj desetih otrok, deklet, fantov in mož Našega doma, celo ekipo gasilcev z vozom vred, ki so skupaj dajali vtis mogočnosti in širine dogajanja, kakor

Režiser Blaž Miklič kot vodja gasilcev

tudi moški pevski zbor in kot sem omenil plesne skupine iz Carapachaya, Pristave in Nešega doma, ki so se izvrstno zlele v predstavo.

Kot zakulisne delavce, skrite a nič manj važne, naj navedem izdelovalki kostumov Mirjam Oblak in Magdaleno Žgajnar, maskerka Iva Smrdelja s sodelavci, inšpicientko Nežko Kržišnik, luči in zvok so imeli na skrbi Pavel Erjavec, Marko Štrubelj in Pavel Modic.

Besedo zase zasluži Tone Oblak. Pravzaprav ni nobena novost, da so njegove scene mogočne in dovršene. To pot smo znova lahko uživali pravo slovensko vas, z vsemi detalji ki so bili vreden prostor za odlično igro.

Kot zaključek poročila naj potrdim, da je igra potekala brez zatikanj, zelo živahno in so nam prikazali resnično življenje na vasi, kar je važno pri taki ljudski igri, in nam dali dovolj smeha in satire.

Od leve: Amerikanec-Marcelo Brula, Tinče-Aleks Cestnik, Katrica-Marjana Modic, Poštar-Toni Rován, Tajnik-Ivo Urbančič, Franca-Nuška Belič Draksler in Hribarica-Marija Zorc Čeč

SLOVENC V ARGENTINI

Mendoški večer v Slomškovem domu

Z vsakim korakom, pri vsaki odločitvi, tekom vsega življenja, si človek ustvarja vezi. Povezuješ se s stvarmi, s kraji ali z osebami. Ena najlepših oblik povezave je prijateljstvo. Toplo je pri srcu, ko stari, daljni prijatelji pridejo na obisk. Takrat pogrneš mizo z najboljšim prtom, poiščeš primerno vazo za dišeči šopek rož in nestrno čakaš snidenja.

To se je zgodilo v Slomškovem domu, kjer so v soboto, 12. oktobra nastopali obiski iz Mendoze: Los Chañares, Slovenski mendoški oktet in Slovenska folklorna skupina. Dobrodošlico so jim želeli prof. Neda Vesel Dolenc, v imenu ramoške družine in Gregor Modic v imenu centralnega odbora mladinskih organizacij. Jernej Bajda, predsednik Slovenskega Društva v Mendozi, pa se je prisrčno zahvalil vsem, ki so pomagali pri ureditvi večera in splošnega obiska v Buenos Airesu. Nato je povabil vse navzoče naj prisluhnejo programu, ki ga je pripravila mendoška mladina.

„Los Chañares“ so v argentinski noši prvi stopili na oder in zaigrali cueco „El cielo en Cuyo“, posvetili zambo „Canción de lejos“ vsem navzočim dekletom in nadaljevali s carnavalito „El Quebradeño“, „El condor pasa“, chacarero „La finadita“ in značilno mendoško cueco „Los 60 granaderos“. Njihov nastop je, kot vedno, vžgal navdušenje mladih in starih.

Mendoška mladina ne samo da rada poje, ampak se tudi rada zavrti. To pot se je tudi predstavila na Slomškovem odru folklorna skupina, pod vodstvom gospe Angelce Šmon-Bajda. Skupina je med drugim aprila meseca gostovala v Sloveniji. Zaplesali so Cueco Norteño, Chamame, Zambo, Cueco Cuyano in Chacarero in prejeli aplavz priznanja.

David Bajda je ponovno pokazal svojo sposobnost kot skladatelj in je dovršeno na kitaro zaigral „Malambo del viento“.

Svetovno znani tango se je tudi pomešal med argentinske plesne. Fantje elegantni v temnih, dekleta privlačne v črnih oblekah.

Slovenska zavest, v obliki petja je bila tudi prisotna. Mendoški oktet je intoniral in vse navzoče povabil preko petja na sprehod po Sloveniji. Zapeli so: „Rezijanska“, „Barčica“, „Kaj bi te vpračal“, „Večerni ave“, „Kaj narediš“ in „Bratci, veseli vsi“. Opazna je rast skupine, ki z gotovostjo nastopa in vedno bolj doživeto podaja svoj repertoar.

Ko se ti je zazdelo, da že imaš pred očmi sliko obdelanega slovenskega polja, je zazvenela belokranjska melodija in plesalci so zaplesali v kolu. Sledil je ritem poskočne polke in veselega vriskanja, ko je bogata, barvasa gorenjska narodna noša okrasila oder. Za slovo pa so nam podarili še en ples, tisti, ki jim leži blizu srca, saj so ga sami krstili „Polka iz mendoških taktov“.

Sledilo je ploskanje, zahvala, priznanje in seveda večerja ob prijetnem klepetu dolgo v noč, kot se spodobi, ko stari prijatelji pridejo na obisk.

KA

Domovalci Rožmanovega doma v Slovenskem domu Carapachay

Prisrčni sprejem, ljubezniva ustrežljivost, globoko razumevanje do „častljivih“ let je prijetno presenetilo Rožmanovce. Že v začetku se je začutila topla domačnost te majhne trdožive slovenske trdnjaviče v Carapachayu.

Razdalja med obema domovoma je kar precejšnja, a tudi za obojestranski prevoz je bilo že poskrbljeno. Res, na nič niso pozabili ti dobri rojaki!

Vabilu za udeležbo uprizoritve otroške igrice „Zmajevе solze“ 6. oktobra pa se žal zaradi bolezni in oslabelosti niso mogli odzvati stanovalci v večjem številu, kot je bilo predvideno.

Skrčilo se je na manjšo skupino, ki je z nenavadno pozornostjo sledila celotnemu poteku igre. Domovalce je prevzela in ganila vsaka otroška slovenska beseda in sploh celoten prisrčen in ljubeč prizor nastopajočih posameznikov in skupinski malih obetajočih

igralcev. Skrbno izdelani barviti prilagajoči se kroji so še bolj popestrili ves oroški prizor in navdušili naše udeležence.

Po zaključeni igri je sledila še pogostitev navzočih domovalcev oziroma domovalk ob živahnem kramljanju z nekdanjimi znanci in prijatelji. Geografska razdalja ni bila tokrat važna, poživilo in utrdilo pa se je medsebojno poznanstvo in prijateljstvo. Naši obiskovalci so tudi ob tej priliki z občudovanjem opazovali zavidljivo urejenost in znaten napredek Doma.

Kaj vse zmore ta številčno sicer majhna slovenska skupnost, a velika v ljubezni in prizadevnosti za ohranitev slovenstva. Da bi le tako sledile še nadaljnje generacije!

Hvala vam, dragi rojaki iz Carapachaya za tako lepo doživetje v vašem Slovenskem domu!

Tone Šušteršič

Razpis za sofinanciranje

Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu na ministrstvu za zunanje zadeve je v Uradnem listu RS objavil javni razpis za zbiranje predlogov za sofinanciranje programov in projektov Slovencev v zamejstvu in po svetu ter sodelovanja z njimi v letu 2003.

Namen razpisa je spodbujanje dejavnosti, ki omogočajo utrjevanje in ohranjanje narodne, jezikovne in kulturne identitete med Slovenci, ki živijo v tujini, njihovo medsebojno povezovanje in ohranjanje vezi s Slovenijo.

Na razpis se lahko prijavijo pravne in fizične osebe (organizacije, samostojni ustvarjalci, društva ter njihove zveze, samostojni avtorji projektov, itd.) iz Slovenije in tujine.

Okvirna višina sredstev za programe in projekte avtohtonih slovenskih manjšin v sosednjih državah in za sodelovanje z njimi na razpisanih področjih za leto 2003 je milijarda in pol tolarjev.

Okvirna višina sredstev za programe in

projekte Slovencev po svetu in za sodelovanje z njimi za leto 2003 pa 90 milijonov tolarjev.

Točni višini sredstev bosta znani s spremembo državnega proračuna za leto 2003.

Razpisano dokumentacijo (obrazce za prijavo predlogov, merila za izbor projektov oziroma programov ter vzorec pogodbe) zainteresirani lahko dvignejo v vložišču zunanjega ministrstva, na sedežih osrednjih organizacij Slovencev v zamejstvu in na vseh diplomatsko-konzularnih predstavništvih Republike Slovenije.

Celotno razpisno gradivo je na voljo tudi na spletnih straneh urada za Slovence v zamejstvu in po svetu:

<http://www.gov.si/mzz/usps/zamejstvo.doc> http://www.gov.si/mzz/usps/po_svetu.doc

Rok za oddajo vlog je 25. november 2002.

Županova Micka v Slovenski hiši

Kot smo že poročali, je Prešernovo gledališče iz Kranja bilo povabljen na festival Mercosur v Cordobi, kjer je imelo veliko uspeha. Ker so pa vedeli za veliko skupino slovenskih izseljencev v Argentini, so se dogovorili s Slovensko kulturno akcijo, da jim lahko pripravijo predstavo Linhartove igre Županova Micka, s katero so gostovali v Cordobi.

Tako so to prvo igro v slovenščini — prej so v slovenščini igrali jezuitski učenci Pasijon in Raj, ki pa nista poznani — podali na odru v Slovenski hiši v petek, 11.

oktobra zvečer. Žal je bil edini možni datum med tednom, dva dni pred Slovenskim dnevom. Vendar se je zbralo veliko število občinstva, tako da je bila dvorana polna.

Igra je bila napisana in igrana leta 1789. To je prost prevod nemške Richterjeve igre Die Feldmühle, ki je takoj zajela slovensko publiko, saj je slikalo črno-belo kmečko zdravje nasproti gosposki lahkoživosti. Ta igra je precej naivna, preprosta, medtem ko je druga Linhartova igra, Matiček se ženi, (čeprav je tudi predelava znane Mariage de Figaro) bolj umetelna in z večjimi originalnimi slovenskimi kmečkimi dodatki.

Režiser, scenograf in kostumer Vito Taufer je to igro predstavil v gorenjskem narečju, dodal pa je še nekaj narodnih pesmi, ki jih zapojejo razni igralci, pa še dva igralca na harmoniko in kitaro (Robert Kavčič in Ciril Roblek). Tako je ta sicer kratka igra zapolnila kar precej časa. Igra se je pričela s prav kmečkim prizorom, kako Micka (Vesna Slapar) tlači zelje v ogromnem čeburu, medtem ko oče župan (Tine Oman) riba zelje. Originalna zamisel, ki postavila igro v pravo kmečko in časovno obdobje. Dejanje teče gladko naprej,

Pri Županovih pripravljajo zelje

pojavi se zapeljivec, „žvahtni gospod“ Tulpenheim ((Matjaž Tribušon) in njegova tovariša (Gregor Čušin in šribar Pavel Rakovec). Mickin ženin Anže (Rok Vihar) je odlično prikazan trd, neroden kmečki fant dobrega srca. Mlada vdova Šternfeldovka (Darja Reichman) pravzaprav razvozlja dogodek, ko potem kmečki ljudje zvijačno preliščijo gospodo.

Pri tem je treba povedati, da je normalno vloge Micke sicer igrala Vesna Pernarčič, a jo je v Argentini nadomestila zaradi bolezni Vesna Slapar.

Na odru se je poznal profesionalizem kranjskih igralcev, ki so to igro odigrali že kakih stokrat. Občinstvo je nagradilo igralce z velikim aplavzom in s tem pokazalo

svoje navdušenje in zadovoljstvo.

Čeprav smo igro videli komaj pred manj kot letom dni, sta bili tako različno režirani, da ni motilo in smo lahko uživali kot prvič.

Moramo se zahvaliti Prešernovemu gledališču iz Kranja in njegovemu ravnatelju Borutu Veselku za to gostovanje in za lepe trenutke, ki so nam jih s svojo igro predstavili. To je bilo prvič, da je na odru Slovenske hiše gostovala skupina iz Slovenije, in upamo, da ne bo zadnjič. Čeprav smo že preboleli krizo pomanjkanja naših režiserjev, so taki obiski zanimivi in koristni.

TD

Županova Micka-Vesna Slapar

Jaka, župan-Tine Oman

Vloženih je deset kandidatur

V sredo popoldne se je iztekel rok za vložitev uradnih kandidatur za predsednika države na Republiški volilni komisiji. Izmed 16 neuradnih predsedniških kandidatov jih je uradno kandidatur vložilo le deset.

Kot kažejo javnomnenjske raziskave, imata veliko prednost pred ostalimi kandidati Janez Drnovšek, katerega je podprlo vseh 34 poslancev LDS in oba poslancata narodnosti, in Barbara Brezigar, ki je v podporo svoji kandidaturi zbrala skoraj 20.000 podpisov volivk in volivcev. Kandidati imajo najkasneje do ponedeljka, 21. oktobra, do polnoči čas, da še umaknejo svojo kandidaturu. Tako bodo najkasneje 23. oktobra izžrebali tudi vrstni red kandidatov za predsednika republike na glasovnicah.

Volilna komisija je potrdila tudi uradno kandidaturu Leva Krefta, podprto s podpisami 11 poslancev ZLSD.

Brezigarjeva, ki jo pri kandidiranju podpirajo tudi v NSi in SDS, se zavzema predvsem za pravno državo, enakost pred zakonom in blaginjo Slovenije. Svojo vključitev v predsedniško tekmo pa je napovedala že 20. decembra lani, ko so jo predstavili intelektualci iz t.i. kroga Nove revije.

Kot tretji je dan pred uradnim začetkom volilne kampanje kandidatur vložil predsednik vlade in LDS Janez Drnovšek, kljub temu pa so se ves čas pojavljala najrazličnejša ugibanja, če bo resnično kandidiral na bližnjih predsedniških volitvah. Njegova dokončna odločitev je bila odvisna predvsem od poteka pogajanj z Evropsko zvezo in približevanja Slovenije zvezi NATO. Po tem, ko je prejel ugodno poročilo o napredku Slovenije v pripravah za članstvo v EZ, pa je Drnovšek svojo kandidaturu tudi dokončno napovedal.

V ponedeljek je bilo uradno vloženih skoraj 6000 podpisov podpore nestrankskemu kandidatu Franceu Bučarju, ki ga podpirajo tudi Stranka mladih Slovenije, Demokrati Slovenije in Zelena alternativa. Bučar, predsednik prvega demokratično izvoljenega slovenskega parlamenta, "oče" slovenske ustave, zdaj pa predsednik Slovenskega panevropskega gibanja, je v predsedniško tekmo vstopil kot četrti uradni kandidat. Istega dne je svojo kandidaturu vložil tudi Anton Bebler, čigar kandidaturu podpira DeSUS, zunajparlamentarna Deželna stranka Štajerske ter več kot 3000 volivk in volivcev.

V torek sta uradno kandidaturu vložila še Zmago Jelinčič, ki je lani kot prvi napovedal nastop na predsedniških volitvah, in sopredsednik Nove stranke (Nova) Gorazd Drevenšek. Prvi je za podporo svoji kandidaturi poleg podpore matične stranke SNS zbral tudi podpise treh poslancev, drugega pa je poleg Nove podprlo še 3000 volivk in volivcev.

V sredo sta svoji kandidaturi vložila še nekdanji guverner Banke Slovenije in predsednik uprave zavarovalnice Vzajemna France Arhar ter slikar Jure Cekuta. Prvi je vložil uradno kandidaturu, podprto s 6411 podpisi volivcev, podprlo pa ga je še devet poslancev SLS in neodvisni poslanec Franc Čebulj. Drugi pa je vložil kandidaturu kot neodvisni kandidat, kar pomeni, da je moral zbrati 5000 podpisov podpore.

Šest neuradnih kandidatov za predsednika republike ni vložilo kandidature, ker jim ni uspelo zbrati zahtevane podpore poslancev državnega zbora, političnih strank ali volivk in volivcev. Joško Joras, ki mu je uspelo zbrati samo 741 podpisov podpore, je odstopil od svoje kandidature.

Prvi izidi irskega referendumu

Evropska skupnost se je v Nici pred meseci dogovorila, da morajo sklep o razširitvi soglasno potrditi vse sedanje članice EZ. 14 držav je to brez problema storilo, a na Irskem se je zapletlo. Na referendumu so namreč to širitev odbili. Ker pa je bilo volilcev le 34%, je vlada razpisala nov referendum v soboto, 19. oktobra, ki pa je širitev odobril s 63%. Tako je zadnja možna zapreka padla.

Na Evropski komisiji so prve delne izide sobotnega irskega referendumu o pogodbi iz Nice pozdravili s precejšnjim zadovoljstvom. Zadovoljstvo komisije je še toliko večje, ker EZ za primer drugega irskega "ne" pogodbi ni imela pripravljene alternativnega načrta, ki bi vendarle omogočil izvedbo širitve.

Zato se na Evropski komisiji zdaj raje že obračajo v prihodnje dni, ki bodo za petnajsterico zelo zahtevni. Na vrhu v Bruslju konec tedna bi namreč voditelji zveze morali potrditi komisijina priporočila, da naj v EZ leta 2004 vstopi deset držav, ter se dogovoriti za skupna izhodišča za sklepní, finančni del pogajanj. Da bo še posebej slednje zelo težko, se na komisiji zavedajo. "Upamo, da bo dosežen dogovor o vseh odprtih vprašanjih, če to ne bo mogoče, pa vsaj takšen dogovor, ki bo omogočil nadaljevanje pristopnih pogajanj in njihovo sklenitev konec leta v Kopenhavnu," pravijo.

Giscard d'Estaing predlaga evropsko ustavo

Predsednik konvencije o prihodnosti EZ bivši francoski predsednik Valery Giscard d'Estaing je kolegom v predsedstvu konvencije predstavil osnutek prihodnje evropske ustave, ki je dolg samo nekaj strani, vsebuje pa eno sporno točko.

Države bi namreč po predlogu imele samo eno priložnost, da ratificirajo novo ustavo, v nasprotnem primeru bi ostale zunaj meja nove Evrope. Člani predsedstva so o dokumentu poglobljeno razpravljali, vendar se o njem niso mogli poenotiti.

Giscard d'Estaing želi z omenjeno novo ustavo osnovati popolnoma nov sistem Evropske zveze, ki naj bi nadomestil vse sedanje pogodbe.

Ne glede na vsa ostala določila nove ustave omenjeni sporni člen poraja zanimiva vprašanja za države, kot sta na primer Irska in Danska, saj se pri njih za spremembo ustave zahteva referendum. Zato bi bila javnost v tovrstnih državah pod velikim pritiskom, ko bi se morala odločiti za Evropo ali proti njej. Podobno velja tudi za države kandidatke.

Giscard d'Estaingov osnutek ustave je sicer sestavljen iz 20 poglavij, med drugim se nanašajo na evropsko državljanstvo in skupno zunanjo in varnostno politiko. Poglavje o pravni osebi bi EZ omogočila, da bi delovala kot država. Dokument vključuje še zamisel o evropskem kongresu, ki bi imenoval predsednika Evrope.

DOBRO OBVEŠČENI O ZVEZI

Slovenci so po rezultatih lanskega Evrobarometra med najbolj obveščeni prebivalci držav kandidatke za vstop v EZ. Kar 57 odstotkov jih je izjavilo, da se imajo za dobro obveščene o temah, ki so tako ali drugače povezane z EZ, je na Forumu Evropa v Mariboru poudaril državni podsekretar v vladnem uradu za informiranje Matjaž Kek.

Komisija med drugim omenja nujnost izboljšav pri javnih naročilih, nadzoru finančnih storitev, izvajanju zaščite intelektualne lastnine in zagotavljanja konkurence, med drugim je na državo naslovljena spodbuda, naj okrepi prizadevanja za zmanjševanje inflacije, ki je bila z 8,4 odstotka po Fuerejevih besedah v letu 2001 med kandidatkami najvišja, Slovenija je tudi opozorjena, naj pohiti s prevajanjem pravnega reda.

Precej pozornosti pa je v Sloveniji pritegnil predlog komisije, naj se v pristopne pogodbe novink vnesejo varovalke, po katerih bi bilo moč odreagirati v primeru resnih težav pri izvajanju pravnega reda.

S širitvenimi dokumenti je bil zadovoljen tudi državni zbor - v imenu poslancev je priporočila Evropske komisije v sporočilu za javnost pozdravil predsednik parlamenta Borut Pahor. Kot je sporočil, so poslanci še zlasti zadovoljni, da je k ugodni oceni pomembno prispevalo tudi opravljeno zakonodajno delo v minulem letu.

Po današnjem priporočilu za vstop v EU v naslednjem širitvenem valu v letu 2004 Slovenijo in ostale kandidatke do dejanskega vstopa čaka še nekaj korakov. V prvi vrsti sklepna faza pristopnih pogajanj, v kateri si bodo do konca leta vsaka zase skušale izboriti čim boljše finančne pogoje vstopa v EU. Spomladi prihodnje leto bo sledil podpis pristopnih pogodb. Nato so na vrsti referendum o članstvu, za katerega bo po Drnovškovih besedah datum določen po sklepu pogajanj ali vsaj po irskem referendumu, nato pa bo pristopne dokumente treba še ratificirati v nacionalnih parlamentih članic in kandidatke.

Predlog zakona o državljanstvu

Odbor za notranjo politiko v DZ se je v pol ure prebil skozi ducat dopolnil, vloženih k noveli zakona o državljanstvu. Poslanke in poslanci bodo tako lahko drugo obravnavo dopoljnega zakonskega predloga opravili že na oktobrskem zasedanju državnega zbora, ki se začne 21. oktobra. S predlaganimi spremembami naj bi poenostavili postopke pridobivanja državljanstva, obenem pa v največji možni meri tudi preprečili morebitne zlorabe zakona in ilegalne migracije.

Novela predvideva opustitev pogoja zagotovljenega stanovanja (ta je namreč vsebovan že v zakonu o prijavi prebivališča), natančneje določa kriterije glede znanja slovenskega jezika (zlasti za tiste prosilce, ki zaradi okvar zdravja niso sposobni opraviti preizkusa jezikovnega znanja), ureja pa tudi olajšave za pridobitev državljanstva z naturalizacijo tujim državljanom, ki so rojeni v Sloveniji in tu živijo od rojstva, ter osebam, ki so pridobile status begunca in ki so pravni apatridi (oz. so brez državljanstva).

Olajšave za naturalizacijo se nanašajo tudi na tiste, ki so v preteklosti že imeli slovensko državljanstvo (še v času nekdanje Jugoslavije), pa so ga izgubili zaradi odpusta ali odreka. To pomeni, da naj bi novela olajšala način pridobitve državljanstva slovenskim zdomcem, ki se po upokojitvi vračajo v Slovenijo in v naši državi živijo že pred pridobitvijo državljanstva.

Slovenci po svetu pa bodo lahko pridobili državljanstvo na podlagi izjave o registraciji.

Matični odbor je sprejel dopolnilo, s katerim je nekoliko popravil vladno rešitev glede tistega člena novele, ki govori o prigrisatvi polnoletnih oseb za državljanstvo RS. Obstoječa ureditev namreč omejuje takšne prigrisatve na 23 let starosti, kar je vlada želela popraviti s številko 30, odbor pa jo je še povišal, in sicer na 36. Zmanjšal se bo pritisk na naturalizacijske postopke, saj bo poenostavljen postopek za osebe, rojene v mešanih zakonih v tujini, katerih eden od staršev je bil ob njihovem rojstvu slovenski državljan, drugi pa tujec, in ki že imajo dejansko vez s Slovenijo.

Člani notranjepolitičnega odbora so najprej podprli amandma, po katerem bi lahko v primeru, če eden od staršev pridobi slovensko državljanstvo iz nacionalnih razlogov, tega pridobil tudi njegov še ne polnoletni otrok.

Evropski konvenciji o državljanstvu Sveta Evrope sledi tudi sprememba določbe, ki zadeva razveljavitev naturalizacije, če je ta dosežena z goljufivim ravnanjem, lažnimi izjavami ipd. Sicer pa sta glede preprečevanja zlorab v vse naturalizacijske postopke vključena dva nova pogoja, in sicer naj bi vsi prosilci imeli urejen zakonit status tujca v RS in pred tem tudi podali izjavo o sprejemanju slovenskega pravnega reda. Uveden je še dodaten pogoj poravnave davčnih obveznosti in zaostren režim pridobitve državljanstva po izredni naturalizaciji, s tem da mora prosilec živeti v Sloveniji najmanj leto dni, kar pa ne velja za osebe slovenskega porekla.

Peterle zadovoljen

Predsednik komisije za evropske zadeve v državnem zboru in član predsedstva konvencije o prihodnosti Evrope Lojze Peterle je izrazil izjemno zadovoljstvo ob poročilu o napredku, ob katerem bo Evropska komisija Slovenijo po pričakovanih priporočila za vstop v EU v letu 2004. Ob tem pa je poudaril, da bodo širitveni dokumenti za države kandidatke tudi obvezujoči, "saj jih bo EU spremljala in ocenjevala tudi po zaključku pogajanj in takrat bo morala Slovenija pokazati učinkovitost in kredibilnost".

Po Peterletovem mnenju se bo Slovenija po vstopu v povezavo soočila z nekaterimi težavami, v reševanje katerih bo morala vložiti še večja prizadevanja kot doslej. Peterle kot možne težave Slovenije v prihodnosti vidi predvsem v sposobnosti črpanja denarja iz evropskih virov, saj je pri tem potrebno obvladati zahtevne procedure, česar pa po njegovem mnenju Slovenija še ne obvlada najbolje. Precej pozno je stekla tudi reforma držav-

ne uprave, kar ni dobro, manj težav pa Peterle vidi v gospodarstvu. Zdi se mu tudi, da so podjetja relativno dobro pripravljena na vstop, saj jih večina podpira vključevanje Slovenije v povezavo.

Peterle je izpostavil predvsem nujnost razvoja skupne evropske zunanje-politične strategije. Pri tem je potrebno najprej definirati cilje, nato pa še instrumente za izpolnitev ciljev.

Glede sodelovanja med parlamentarnimi odbori za evropske zadeve - predsedniki evropskih parlamentarnih odborov držav luksemburške skupine, torej Cipra, Češke, Estonije, Madžarske, Litve, Poljske in Slovenije, držav, ki so bile k pogajanjem o članstvu v EU povabljene decembra 1997 na vrhu EU v Luxembourg, so se minuli ponedeljek sestali v poljskem Krakovu - je dejal, da so se njegovi predsedniki prvič sestali pred štirimi leti, vendar pa se odslej ne bodo srečevali več, saj bo format luksemburške šesterice kmalu preživet.

Slovenija pozdravlja širitvene dokumente

Slovensko vodstvo se je na poročilo Evropske komisije o napredku v pristopnem procesu, ob katerem je komisija Slovenijo priporočila za vstop v EU v 2004, odzvalo z zadovoljstvom. Da se v tej fazi končuje 10-letno delo na evropskem projektu, je dejal premier Janez Drnovšek, da dokumenti potrjujejo opravljene slovenski sprejemni izpit je menil zunanji minister Dimitrij Rupel, minister za evropske zadeve Janez Potočnik pa je kot ključno izpostavil sporočilo Bruslja, da je Slovenija iz države kandidatke prerasla v državo pristopnico in s tem vstopila v novo fazo vključevanja v EU.

Se pa v Sloveniji tudi strinjajo, da je do dejanskega vstopa treba uspešno prehoditi še preostali kos poti, v prvi vrsti končati pogajanja o finančnih pogojih vstopa v EU. Da si bo Slovenija na pogajanjih skušala zagotoviti kar najboljši finančni položaj, je zatrdil premier Drnovšek. Nikakor pa država ob vstopu v unijo po premierovih zagotovilih ne bo neto plačnica v skupni evropski proračun, medtem ko je vprašanje, koliko bo iz proračuna prejela, pač predmet pogajanj. Ta na neformalni ravni potekajo, formalni sklep pa bodo po Drnovškovih besedah doživela ob koncu novembra oziroma sredi decembra.

Med šibkimi točkami so izpostavljeni sodni zaostanki, na državo je naslovljena spodbuda za nadaljevanje privatizacijskega procesa, prav tako Bruselj pričakuje, da bo Slovenija pohitela z odpravljanjem ovir za neposredna tuja vlaganja.

SLOVENSKE NARODNE JEDI

Zveza slovenskih mater in žena je pred leti prirejela večerje, na katerih so bile na voljo jedi, značilne za razna slovenska pokrajinska področja. Srečanja so se pričela z zemljepisnimi in zgodovinskimi prikazi, običaji in navadami posameznih predelov, nato pa so odbornice nudile jedi, ki so bile na mizah tamkajšnjih družin. Tako so na pimer odbornice Slomškovega doma skuhale gorenjske jedi (med njimi tudi žlinkrofe s skuto in kašo); Naš dom San Justo se je postavil za notranjskimi dobrotami; San Martín nas je gostil s štajerskim in prekmurskim značilnim kosilom; Pritava nam je pripravila prisrčen koroški večer; Crapachay nas je med drugim gostil tudi s špehovko in koštrunčkom, katerega je spremljala dobra „vinska kapljica“. Zvezni odbor nas je na „Ljubljanskem večeru“ razveselil z odrskim prikazom „Urške in povodnega moža“ - poleg slatne ljubljanske večerje.

Slovenska ljudska prehrana v preteklosti je bila pogojena od zemljepisnih in vremenskih razmer a tudi gospodarski položaj kraja je bil važen. Velik vpliv na nastanek različnih jedi so imeli ljudski prazniki z značilnimi navadami in običaji. Po narodopisnih virih in predvsem opirajoč se na žive vire so slovenski etnografi opisali pestrost vsakodnevnih in prazničnih prehrane naših prednikov, tako na podeželju kakor tudi v mestih. Jedi pa so bile krepke in so vsebovale veliko živalskih maščob in jajc. Zato niso prikladne za sedanjo dobo, ki je doba izrednega tehničnega napredka. Sedanji način življenja je bistveno drugačen kakor je bil pred leti in še bolj pred stoletji. Sedanja prehrana mora biti lažja kakor je bila tedaj. Slovenski kulinarični izvedenci so zato pripravili navodila za jedilnike na tak način, da so jedi ohranile značilnost nekdanjega okusa in tudi oblike.

Če listamo po raznih zapiskih beremo, da so stari Slovenci radi uživali juhe, ki so bile po pestrosti in okusu prilagodene krajevnim razmeram. Na mnogih krajih so namesto juh uživali močnike, jote ali jute, šaro iz suhega mesa in zelejnave in še sedaj so na mizi razne obare ali „ajmohti“. Na tolimskem je doma posebna obara, ki se imenuje žvarcet. Zanimivo pa je, da so v Sloveniji v prejšnjih časih jedli meso le ob nedeljah in ob posebnih praznikih.

Že Valvazor pa omenja kašo kakor slovensko ljudsko hrano, iz katere so naši pradedi pripravljali razne jedi. Imeli so prosono in ječmenčkovo kašo ter ajdovo kašo, katero so uživali zlasti v alpskih krajih. Zanimivo pa je, da so se v sedanjem času pojavili na jedilnikih spet žganci, katere kuhajo na enak način kakor nekdanj. Polenta in ribe so doma na Primorskem in razni močniki so bili in

Zmanjšanje sredstev za izseljence

Komisija DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu se je na nujni seji kot zainteresirano delovno telo seznanila s predlaganimi spremembami proračuna za prihodnje leto in predlogom proračuna za leto 2004.

Vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, državni sekretar na MZZ Izток Simoniti, je na seji opo-

zoral na vnovično zmanjševanje proračunskih sredstev, namenjenih Slovencem v zamejstvu in po svetu.

Kot je še poudaril Pukšič, gre v predlogu spremembe proračuna za leto 2003 za zmanjševanje sredstev, ki so bila sprva predvidena v proračunu, in sicer za kakih 41,5 milijona tolarjev. S temi sredstvi bi rešili marsikateri

so še vedno priljubljeni. Za praznične dni pa so bili na mizi razni žlinkrofi, cmoki in štrukliji. Razne vrste zvitkov ali zavrtkov, gibanice, krapči, pogače, pince in šarkliji, krofi, bobi ter flancati se večkrat pojavljajo še sedaj na naših mizah v Argentini.

Sladice so naši predniki sladkali z medom, katerega v slovenski kuhinji tudi sedaj dosti rabijo. Znani so medenjaki, medeno pecivo ter predvsem škofjeloški mali kruhki, ki v obliki srca še vedno izražajo gotova čustva!

V prejšnjih časih so slovenske gospodinje kuhale kompot iz suhega ali tudi svežega sadja. Le-ta je predvsem v vročih dneh pri delu na polju služil kot osvežilo.

Najbolj znano slovensko pecivo so brez dvoma potice, ki slovijo že izven naših meja. Receptov zanje je veliko in tudi skoro vsaka družina ima svojega. Medtem ko so potice v prejšnjih časih vsebovale nadeve iz orehov, lešnikov, medu, skute, mete, smetane, ocvirkov, slanine in suhega sadja, imajo „modernejšie“ čokolado, kakav, rozine, mandeljne, pomaranče in limone. Prejšnje so bile sladkane z medom, sedanje pa s sladkorjem.

Iz knjige „Slovenske narodne jedi“ sem povzela navodila za medeno potico, seveda prirejeno za sedanje čase.

Za testo rabimo: 600 gr suhe, lepe bele moke, kvasec (40 gr svežega kvasa, 2 žlici mlačnega mleka, 2 žlici moke, 1 žlička sladkorja), 3 rumenjake, 100 ali 120 gr svežega masla, 100 gr sladkorja, 2 žlici ruma, limonina in pomarančna lupina, sol in približno 2 do 3 dcl mleka.

Za nadev rabimo: 1/4 kg medu, 100 gr sladkorja, 50 gr surovega masla, 1/2 kg orehov, 3 žlice ruma, limonina lupina, malo cimeta in klinčkov in po potrebi drobtine in mleko.

Priprava: med, sladkor in surovo maslo denemo v kozico in vse skupaj segrejemo, a zavreti ne sme. Ko se malo ohladi, dodamo polovico orehov, rum in dišave. Gostoto nadeva uravnamo z dobtinami, oziroma mlekom. Razvaljamo že pripravljeno testo in ga namažemo z nadevom, potresemo z drugo polovico orehov in zvijemo.

Kakor sem omenila, sem ta recept prepisala iz knjige „Slovenske narodne jedi“. Vem pa, da imajo naše gospodinje v Argentini tudi svoje zelo dobre in preizkušene recepte. Ali nam bi jih posredovale?

D-ova

problem Slovencev po svetu, zato je predsednik komisije predlagal vrnitev odtegnjenih sredstev Uradu RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Pukšič je še predlagal, da se v predlogu proračuna za 2004 sredstva, namenjena za uresničevanje ustavnih obveznosti Slovenije do Slovencev v zamejstvu in po svetu, poveča za 71 milijonov na 200 milijonov tolarjev. Predsednik komisije DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je tudi predlagal uvedbo nove postavke za vprašanje repatriacije Slovencev po svetu, za kar naj se namenijo 15 milijonov tolarjev.

Pukšič se je dotaknil tudi sredstev, ki so za manjšino namenjena v proračunih ministrstva za šolstvo, znanost

in šport ter ministrstva za kulturo. Pri tem je opozoril, da je v spremembah proračuna za 2003 v okviru ministrstva za šolstvo narodnosti in zamejstva namenjenih 1,5 milijona tolarjev manj, kot je bilo sprva predvideno, vendar pa bi bila po njegovem mnenju ta sredstva potrebna.

Vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Simoniti je na seji dejal, da jim ni uspelo dobiti sredstev za vse načrte. Zagotovil je, da bo skušal urad kljub temu svoje dejavnosti vzdrževati na isti ravni, vendar pa bo po njegovih besedah z dobljenimi sredstvi zelo težko razširiti te dejavnosti. Simoniti je še opozoril, da se odstotek proračunskih sredstev, namenjenih za Slovence v zamejstvu in po svetu, od leta 1994 znižuje.

Slovensko govoreči na avstrijskem Štajerskem

Število oseb, ki so na popisu prebivalstva leta 2001 na avstrijskem Štajerskem navedle slovenščino kot pogovorni jezik, je v primerjavi z letom 1991 naraslo za 29 odstotkov. Po uradnih podatkih je tako na avstrijskem Štajerskem 2192 oseb z avstrijskim državljanstvom, ki uporabljajo slovenščino, medtem ko jih je bilo leta 1991 1695. V obmejnih okrajih Radgona, Lipnica in Deutschlandsberg pa je slovenščino kot pogovorni jezik navedlo 452 oseb, kar pomeni statistično povečanje za 83 odstotkov v primerjavi z desetletjem poprej. Po oceni Društva člen 7, organizacije štajerskih Slovencev, so na porast uradnega števila slovensko govorečih vplivala predvsem „prizadevanja za oblikovanje zavesti“.

Slovenska manjšina na avstrijskem Štajerskem je sicer skupaj s koroškimi Slovenci in gradiščanskimi Hrvati izrecno omenjena v 7. členu Avstrijske državne pogodbe, ki med drugim zagotavlja pouk v jeziku narodne skupnosti na osnovnih in srednjih šolah ter dvojezično topografijo in uradni jezik. Vse do danes pa republika Avstrija teh pravic za štajerske Slovence ni uresničila. Septembra letos je tudi deželni zbor avstrijske Štajerske večinsko zavrnil priznanje štajerskih Slovencev kot samostojne narodne skupnosti.

Društvo ob objavi ugodnih podatkov iz popisa prebivalstva 2001 v izjavi za javnost poudarja, da kategorije o uporabi jezika ni mogoče enačiti z narodnostnim priznanjem, da pa so najnovejše številke kljub temu jasen znak. „Kljub dokaj nenapetemu ozračju imajo številni prebivalci na južnem avstrijskem Štajerskem, ki ne živijo v urbanem okolju, še vedno težave, da javno priznajo to, kar je bilo skozi desetletja skrito v zasebnem in polzasebnem okolju“.

Zato je treba izhajati iz tega, da je na avstrijskem Štajerskem še bistveno več ljudi, ki govorijo slovenščino.

Tudi jeziki izumirajo, a slovenščina ni ogrožena

Jezikom danes bolj kot kdajkoli prej grozi izumrtje, trdi znameniti britanski jezikoslovec, ki je na Filozofski fakulteti v Ljubljani predaval o „smrti jezikov“. Po mnenju Davida Crystala je „hitrejšie izumiranje jezikov“ proces, ki je tesno povezan z vsesplošno globalizacijo. V naslednjih 100 letih naj bi tako od približno 6000 „živih“ jezikov izumrla približno polovica. Slovenščina naj ne bi bila med ogroženimi, je zatrdil Crystal.

Če menite, da je slovenski jezik ogrožen, morate spoštovati vse njegove različice, ki so trenutno v uporabi, vključno z inačicami, ki vsebujejo angleške izposojenke, je na evropski dan jezikov poudaril Crystal. Če je npr. reakcija na mlade, ki da govorijo „tisto grozno spakedranščino“, neustrezna, je jezik dolgoročno lahko dejansko ogrožen, je varuhe „čiste“ slovenščine posvaril avtor znane knjige Language death (2000, Cambridge University Press). Kot je še dejal, jezik izumre, ko umre zadnji človek, ki ga je govoril.

Crystal, sicer tudi sam predstavnik enega od globalnih jezikov, preko katerih je veliko jezikov vse bolj odrinjenih na stranski tir, meni, da so jezikovne spremembe nujne in nezadržne. Kot primer jezika, ki je skozi spremembo postal gibkejši in ekspresivno mo-

čnejši, je navedel prav angleščino, ki je bila še leta 500 „čisti“ germanski jezik, dandanes pa ima npr. okrog 80 odstotkov izrazja negermanskega izvora.

Na izredno dobro obiskanem predavanju, kjer ni manjkalo jezikoslovcev, študentov in časnikarjev in ki sta ga organizirala Mednarodno društvo učiteljev angleškega jezika Slovenija in Britanski svet, je Crystal poleg razsežnosti krize izumiranja jezikov orisal tudi razloge zanjo in predstavil nekaj možnih strategij, ki bi ta proces preprečile.

Med tremi glavnimi razlogi je Crystal navedel izumrtje - ko skupina, ki jezik govori, izgine zaradi naravnih nesreč ali bolezni (primer aidsa v Afriki); drugi razlog so politični pritiski na manjšinske jezike, saj so ti v očeh elite grožnja večini; kot glavni razlog pa je navedel kulturno asimilacijo, ki gre z roko v roki z ekonomsko logiko. Po mnenju tega jezikoslovca je jezik odraz družbene moči, zato se ljudje učijo jezika, ki jim omogoči dostop do ekonomsko in socialno kvalitetnejšega življenja.

V takšnih primerih raziskave kažejo na t.i. model izgube jezika skozi tri generacije. Govorec prostovoljno zavre svoj jezik in se odloči za novega, saj v slednjem vidi jezik,

ki mu bo prinesel več moči in boljše življenje zase in za svoje otroke. Tako se prva generacija „za silo“ nauči novega jezika in poskrbi, da ga bodo njihovi otroci obvladali odlično, saj si bodo tako zagotovili dostop do boljših služb. Druga generacija se nato sramuje jezika svojih staršev, ki ni več „kul“, in poskrbi, da tretja generacija govori le novi, „prestiznejši“ jezik.

„Vnuki in stari starši se tako ne razumejo več,“ je razložil Crystal, vendar pa dodal, da je ravno četrta generacija, ki se ponavadi ne ukvarja več s problemi ekonomskega preživetja in govori jezik simbolne in dejanske družbene moči, lahko ključ do oživetja jezika. Četrta generacija „svoje stare starše in starše krivi za izgubo jezika,“ je poudaril Crystal in poudaril, da je izgubljeni jezik možno oživiti, če je bil zapisan. Tako je navedel primer enega od jezikov avstralskih aboridžinov, ki je bil oživiljen in se ga otroci že učijo v šolah. Postregel pa je tudi s podatkom, da dve petini jezikov ni nikoli zapisanih.

Da oživiljanje sploh ne bi bilo potrebno, da bi torej jeziku zagotovili preživetje je najprej potrebna splošna zavest med govorce, da si želijo, da bi jezik (pre)živel. Poleg tega ne gre brez politike „od zgoraj navzdol“ in na vseh ravneh - od mednarodnih institucij do lokalnih oblasti - ki naj spoštujejo (jezikovne) raznolikosti kot vrednoto, ki bogati. Tako med ljudi kot politike je treba razširiti zavedanje o ogroženosti jezikov, je menil

Crystal.

Kot zadnji element v boju proti izumirajočim jezikom je Crystal navedel denar, torej sredstva za izobraževanje in literaturo v (ogroženem) jeziku. Po nekaterih podatkih naj bi bilo za „rešitev“ zelo ogroženega jezika, ki zajema od izobraževanja učiteljev do slovarjev, potrebno okrog 200.000 dolarjev letno. Na vprašanje, kaj lahko storijo učitelji angleščine, ki lahko nehote pospešujejo marginalizacijo lokalnih jezikov, je Crystal šaljivo pripomnil, da bi si s tem odgovorom verjetno prislužil Nobelovo nagrado, vendar pa ga nima. Dodal je le, da je bistveno dati učenecem vedeti, da učitelj spoštuje različnost oz. njihov materni jezik.

Ta avtor kakšnih 90 knjig (Cambridge Encyclopedia of Language; English as a Global Language; Language Death; Shakespeare's Words) je član Britanske akademije, častni član Mednarodnega društva učiteljev angleškega jezika (IATEFL) in nekdanji član nadzornega sveta Britanskega sveta.

Kot je v predstavitvi predavatelja poudaril dr. Janez Orešnik, predstojnik oddelka za primerjalno in splošno jezikoslovje, Crystalova področja raziskovanja med drugim vključujejo intonacijo, stilistiko, uporabo jezika v verske in izobraževalne namene. Ob koncu predavanja si je Crystal z zelo doživetim branjem odlomka iz svoje drame o ogroženosti jezikov prislužil buren aplavz.

Po STA

NOVICE IZ SLOVENIJE

ZLOČINI ENIH IN DRUGIH

V Celju so se spomnili enega najbolj okrutnih nacističnih zločinov iz druge svetovne vojne, ko je okupator avgusta 1942 staršem nasilno odvzel okoli 600 otrok in jih poslal na prevzgojo v posebna taborišča. Stopetdeset otrok se ni nikoli vrnilo, preživeli ukradeni otroci pa se vsako leto zberejo na spominskem srečanju. "Naša izkušnja je bila težka, strašna, draga, nepozabna, zato čuvajmo pridobitve, ki jih nekateri ne znajo ali ne morejo ceniti, mi pa vemo, kolikšna je bila cena," je zbranim dejal predsednik Društva taboriščnikov ukradenih otrok Janez Štiglic. 60-letnico tragičnih dogodkov sta pospremila še izid spominškega zbornika in razstava v celjskem muzeju novejšeg zgodovine. - Spomin bi moral veljati tudi tistim otrokom, ki so jih nekaj let zatem partizanski in komunistični krvniki izpostavili smrti na ploščadi teharskega taborišča...

O DRUŽINAH

Zdrava družina je družina urejenih medsebojnih odnosov, ki so temeljni pogoj za otrokov nadaljnji osebni razvoj, pri tem pa je posebej pomemben čas, ki ga starši preživijo skupaj z otroci, je na prvi programski skupščini Zveze prijateljev mladine Slovenije (ZPMS) opozorila predsednica Zveze družin Slovenije Maja Kersnik Bergant. Po njenem mnenju je zelo zaskrbljujoč podatek, da ženske največ prostega časa porabijo za gospodinjstvo (28 ur na teden), moški pa tako kot ženske televiziji namenijo od 13 od 15 ur na teden.

PO SVETU

MILIJONI ZA NEVEDNOST

Ameriško porotno sodišče v Los Angelesu je tobačni koncern Philip Morris obsodilo na plačilo kazni v višini 28 milijard dolarjev. Po poročanju ameriških medijev gre za doslej najvišjo izrečeno kazeno v odškodninski tožbi kadilca proti proizvajalcu tobačnih izdelkov. Philip Morris. Philip Morris, ki je že napovedal, da se bo proti razsodbi pritožil, je bil že prej obsojen na plačilo 850.000 dolarjev odškodnine nekdanji kadilki Betty Bullock, ki je zbolela za rakom na pljučih. 64-letna tožnica, ki je začela kaditi s 17. leti, je koncernu očitala, da je ni povsem jasno opozoril na

nevarnosti kajenja.

ŽE DEVET ŽRTEV

Policija je skrivnostnemu ostrostrelcu, ki ustrahuje prebivalce Washingtona, pripisala tudi ponedeljkov umor 47-letne Linde Franklin na nekem parkirišču v južnem delu Washingtona. Kot je povedal načelnik lokalne policije Thomas Manger, so najnovejši umor povezali z osmimi predhodnimi umori na območju na podlagi balističnih preiskav. Te so namreč potrdile, da je bilo uporabljeno isto orožje. Skrivnostni ostrostrelec, za katerega je značilno, da žrtev ubije z enim samim strelom, mori v okolici Washingtona že od 2. oktobra.

SLOVENCİ IN ŠPORT

ŠAH NA BLEDU

Šahovska olimpiada na Bledu, 35. po vrsti, ki bo potekala od 25. oktobra do 11. novembra, bo gostila rekordno število udeležencev iz 142 držav pri moških in 100 držav v ženski konkurenci. Na Gorenjskem pričakujejo več kot 2.100 šahistov, spremljevalcev in časnkarjev, ki bodo nameščeni na Bledu, v Bohinju in Radovljici. Šahisti bodo tekmovali v prenovljeni dvorani v centru Bleda, vse partije na olimpiadi pa bo mogoče spremljati tudi po internetu. Prvič v zgodovini šahovskih olimpiad bo na Bledu kontrola uživanja nedovoljenih poživil, kar nekaterim vrhunskim šahistom ni všeč, češ da gre za poseg v njihovo zasebnost.

ČOP USPEŠEN TUDI NA LJUBLJANICI

Najtrofejnejši slovenski veslač Iztok Čop je zmagovalec 4. Čop Challengerja na Ljubljani. V velikem finalu je Čop, srebrni z letošnjega svetovnega prvenstva v španski Seville, premagal bronastega s SP Norvežana Olafa Tuftaja. V malem finalu je bil v boju za tretje mesto Britanec Peter Wells boljši od Nemca Stephana Roehnerta. Na tekmovanju so nastopili še Čeh Vaclav Chalupa, Hrvata Siniša in Nikša Skelin ter Nizozemec Diederik Simon.

USPEŠNA MOTCIKLISTA

Slovenski motociklist Igor Jerman (Zhongsen Suzuki) je uspešno končal sezono svetovnega prvenstva vzdržljivostnih dirk. Na šesti, zadnji preizkušnji v italijanski Vallelungi je skupaj s Francozom Brunom Bonhuilom osvojil tretje mesto. V skupnem seštevku pa je Jerman po šestih dirkah s sotekmovalcema iz ekipe Zhongsen Avstralcem Warwickom Nowlandom in Belgijcem Stephanom Mertnesom osvojil naslov prvaka. Skupno so zbrali 123 točk. Tudi speedwayist Matej Žagar je na tradicionalni dirki za Zlato čelado v čeških Pardubicah osvojil drugo mesto.

SLOVENIJA MOJA DEŽELA

Položaj na Primorskem

Tu je bil položaj v primerjavi z osrednjimi slovenskimi deželami dokaj drugačen. Slovenci so tu imela dva nasprotnika: nemško birokracijo in italijansko stranko v deželnem zboru in občinah. Gibanje za združitev teh „neosvojenih“ dežel (irredente) z Italijo je po nastanku italijanske države močno naraslo. Čeprav sta se italijanska in slovenska stranka mogla ujeti pri marsikaterem nastopu proti veljavi nemškega jezika na Primorskem, Italijani niso bili pripravljeni priznati Slovencev enakopravnosti.

Najugodnejši je bil položaj Slovencev na Goriškem, čeprav so Italijani imeli večino v deželnem zboru in je bil deželni glavar vedno Italijan. Od leta 1867 dalje je v Gorici stalno izhajalo slovensko časopisje (Domovina, Soča), ustanovljeno je bilo politično društvo Soča.

V Trstu so se novejši slovenski priseljenci v večini potujčevali. V samem mestu je bilo bolj malo Slovencev, tako da niso mogli kaj več doseči. Vendar se je slovensko politično gibanje počasi krepilo z gospodarsko rastjo slovenskega meščanstva v Trstu. Leta 1874 je bilo ustanovljeno politično društvo Edinost. Od leta

1866 naprej so dobili tržaški Slovenci stalno glasilo v Edinosti, ki je konec stoletja izhajal kot dnevnik.

V Istri, kjer je bil politični boj zelo hud, so volitve 1870 pomenile začetek organiziranega nastopa Slovencev in Hrvatov. Kot glasilo hrvaško slovenske stranke v Istri je izhajal hrvaški časopis Naša slohga.

PREKMURJE

Državni uradni jezik je bil seveda madžarski, eksistiral pa je zakon o uporabi nemadžarskih jezikov, ki pa nikoli ni bil izvajan. Madžarska vlada je zelo pazila, da je onemogočila rast nemadžarske inteligence. Sloveščina je prišla do veljave le v cerkvi kot jezik pridig. Prekmurska narodna inteligenca je bila maloštevilčna in omejena na manjši del duhovščine. Izšlo pa je v tem času nekaj slovenskih knjig, mesečnik Prijatelj, prvi slovenski prekmurski časopis, ki je izhajal v Budimpešti, v začetku v madžarskem pravopisu, pozneje pa v gajici in v prekmurskem narečju. Kakor v letu 1848 se se tudi v 60 letih kazale težnje štajerskih Slovencev, ki so si prizadevali, da bi vključili tudi Prekmurce v narodno gibanje.

PISALI SMO PRED 50 LETI

MISIJSKA PROSLAVA

Na misijonsko nedeljo je bila v dvorani KA na Montevideu proslava. Prvi del je nosil ime Največji misijonarji: sv. Pavel, sv. Frančišek Ksaverij, Baraga. Priredil je vse Nikolaj Jeločnik, nastopili so Holosan, Jeločnik, Jerebič, Kastrevc, Kovačič, Markež, Vider, Adamičeva in drugi. Pevski del je obsegal zelo kvalitetna dela Gallusa, Osane in Tomca.

K temu se je pridružila odpoved tehničnih pripomočkov, luči in reprodukcije muzike, česar pa niso zakrivali prireditelji. Odrski prireditvi so sledili srečovolov in filmi. Dvorana je bila polna ljudi.

MM

DRUŠTVENI OGLASNIK

Novoizvoljeni odbor Društva Slovencev se je konstituiral tako: prededni ing. Albin Mozetič, podpredsednika Valentin Markež in Rudolf Žitnik, tajnik France Pernišek, blagajnik Viktor Češnovar, gospodar Andrej Krošelj, kulturni referent Marjan Marolt, organizacijski referent Rudolf Smersu, referent za mladinsko vzgojo Martin Mizerit, za prireditve Vilko Čeč.

Slovenski izseljenski oder ponovi na praznik 1. novembra ob osmi uri zvečer v cerkveni dvorani v Ramos Mejiji
Fr. Ksav. Meškovo dramo
MATI
Zaradi velkega in splošnega zanimanja za igro si pravočasno prskrbite vstopnice.

ESLOVENIA, MI TIERRA

Aumento del poder del soberano

En el siglo XVI y a principios del s. XVII varios sucesos conmovieron al pueblo esloveno.

Las revueltas de los campesinos, el surgimiento del protestantismo y las invasiones de los turcos marcaron un cambio en la vida medieval de los Habsburgos. Los señores feudales no perdieron poder frente a sus súbditos, pero debieron resignarlo frente al emperador y al príncipe. Los Habsburgos se dieron cuenta de que la fuente de su poder no radicaba en los territorios de Chequia, del Tirolo o en el norte, sino en la Ostmarca Central — Austria, Carantania, Carniola y Styria. Por eso se concentraron en Austria Interior con sede en Gradec-Graz, que pasó a ser el centro del poder de nuestras regiones.

También los poderes locales se vieron debilitados: antes podía negarse la entrega de los impuestos al emperador, ahora sólo podían deliberar por la cantidad de los mismos.

El diezmo y las tareas de servidumbre quedaron, pero el gobierno instrumentaba cada vez más impuestos: a la carne, al vino, a la miel, al aceite, al tabaco, a los cueros, etc. A veces se gravaba la producción, otras el tráfico o la venta. Los impuestos engrosaban las arcas del emperador.

Gran revuelo levantó entre los eslovenos el posible monopolio al transporte de la sal marina hacia el interior del país, ya que de este traslado se ocupaba una buena parte de la población del Carso (ver: Martin Krpan).

La agricultura no tuvo mayores adelantos, con lo cual los campesinos no podían progresar y aumentaba la pobreza. Se volcaron al comercio y el transporte de mercaderías. Esto provocó el enfrentamiento con los habitantes de las ciudades, que veían disminuir sus derechos. El gobierno respaldó a los campesinos, pues previó que con ello los campesinos podrían hacer frente al pago de los innumerables impuestos.

También hubo cambios en el ejército. Con la formación de un ejército mercenario, más leal al poder de Viena, los señores feudales también vieron disminuir su poder frente al emperador.

OSEBNE NOVICE

Smrt. Umrla je v Capitalu (V. Lugano) **Agica Kratnar roj. Skoberne** (82).
Naj počiva v miru!

V dobrodelni sklad Zveze slovenskih mater in žena je Marija Eiletz darovala 100 pesov v spomin na inž. Milana Eckerja; N.N. iz Acssusa pa 1.000 pesov.
Iz srca Bog povrni!

CARTERJU NOBELOVO ZA MIR

Dobitnik letošnje Nobelove nagrade za mir je nekdanji ameriški predsednik Jimmy Carter, ki mu je odbor za podeljevanje te prestižne nagrade v Oslu to dodelil za "njegovo večdesetletno neutrudno prizadevanje za iskanje mirnega reševanja mednarodnih sporov, za spodbujanje demokracije, človekovih pravic ter gospodarskega in družbenega napredka".

ŠPORTNO DRUŽABNA PRIREDITEV NAŠE MLADINE

Za nedeljsko prireditev nam to pot dež ni prekrizal računov. Poleg rajanja deklet so se spet pomewrili odbojkaški „zeleni“ in „rdeči“. Videli smo naše fante na orodju. Poleg „stare garde“ & opa Avgusta so nastopili še Rok Kurnik, Franc Miklavc, J. Rozman, Gabrijel Vrečar in Mlan Zajc. V skoku v daljavo je zmagal Jože Prijatelj – 5,85 m; v višino Vinko Petkovšek z 168 m, met krogla Magister 9,90m, met diska Magister 28, 65 m. V teku na 100 m je zmagal Lovro Tomažević 19", na 400 m isti 1'1". V celotni klasifikaciji v deseterboju je tako zmagal Lovro Tomažević. Izven programa je bil še tek na 1500 m, v katerem je zmagal Frenk Jerman. Tako Pristava postaja važen del našega družabnega življenja.

Svobodna Slovenija, št. 40, 23. oktobra 1952

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE** / Director: **Valentín B. Debeljak** / Proprietario: **Asociación Civil Eslovenia Unida** / Presidente: **Antonio Mizerit** / Redacción y Administración: **RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA** / Telefon: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: **esloveniau@sinectis.com.ar / debeljak@netizen.com.ar**

Glavni urednik: **Tine Debeljak ml.** / Za Društvo Zedinjena Slovenija: **Tone Mizerit** / V tej številki so sodelovali še: **Gregor Batagelj, Miriam Jereb Batagelj, Pavlina Dobovšek, Vinko Levstik, Veronika Godec, Marko Fink, Janez Rihar, Tone Šušteršič, Marko Vombergar.** - STA

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 70, pri pošiljanju po pošti pa \$ 95 (za člane ZS poseben popust); obmejne države Argentine 110 USA dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.; ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 85 USA dol. za vse države.

Čeke: v Argentini na ime „Eslovenia Libre“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“.
Oblikovanje in tisk: **TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.** / Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires Argentina - Tel.: 4362-7215 - Fax: 4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

Correo Argentino Suc. 7
 FRANQUEO PAGADO
 Cuenta N° 7211
 R. Nac. de la Propiedad Intelectual N° 881153

MALI OGLASI

TURIZEM
Bungali v Bariločah. - Bungali ILIRSKA nudijo 3-sobna stanovanja z vso opremo, vse leto po odlični ceni.
 Tel. 02944-441814. E-mail: ilirska@bariloche.com.ar

Letsalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu
 H. Yrigoyen 2742 - San Justo
 Tel. 4441-1264 / 1265

ADVOKATI

DOBOVŠEK & asociados - odvjetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: jdobovsek@perseus.com.ar

dr. Marjana Poznič - Odvjetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844-mpoznic@sfanet.com.ar

dr. Franc Knavs, dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs - odvjetniki - ponedeljek, torek, petek od 16. do 20. - Tucumán 1455 - 9. nadstr. "E" - Capital - Tel. in faks: 4374-7991 in 4476-0320.

dr. Lilijana Kožar, odvjetnica; Av. Corrientes 1250, 5° F, Capital. Torek in četrtek od 16. do 19. Tel.: 4382-9216

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Azcuénaga 77 - B1704FOA Ramos Mejía - Bs. As. - Tel./Fax: 4656-3653

Društvo Slovenska Pristava
 vabi na

35. OBLETNICO

„K bratu brat, z odprtimi rokami“

v nedeljo, 27. oktobra 2002 na Pristavi

- 11:00 zbiranje gostov - dviganje zastav
 - 11:30 sveta maša
 - 13:00 prijateljsko kosilo
 - 16:30 popoldanski program
- pozdrav predsednika Slovenske Pristave
 Slavnostni govornik Tone Mizerit
 Igra Alejandra Casone: „Drevesa umirajo stoje“ v režiji Dominika Oblaka. Napovedovalka Miriam Batagelj

Prijave za kosilo: 4629-4879 (Helena Dolinšek), 4489-1296 (Frenk Klemenčič), 4696-1434 (Janez Jelenc).
Predstava tudi na predvečer ob 20. uri

SLOVENSKA NOGOMETNA EKIPA
„ZEDINJENA SLOVENIJA“

VABI NA

PRIJATELJSKO VEČERJO

26. OKTOBRA 2002 OB 20:30 URI.

PREDVAJALI BOMO VIDEO O NOGOMETNEM TURNIRJU IZSELJENCEV SLOVENIJA 2002, KJER JE NAŠA EKIPA OSVOJILA PRVO MESTO.

NAŠ DOM SAN JUSTO H.YRIGOYEN 2756
 CENA VEČERJE: \$ 7.

REZERVIRAJTE VSTOPNICE PRI ČLANIH NOGOMETNE EKIPE ALI TELEFONSKO: 4659-2060 (M.Vombergar) ali 4691-2579 (J. Urbančič)

Folklorna skupina iz Slomškovega doma

Folklorna skupina iz Slovenske vasi

Proslava ob 100. obletnici rojstva msgr. Janeza Hladnika

v nedeljo, 10. novembra v cerkvi Marije Pomagaj

- 9.30: sv. maša, med katero bo pel mešani zbor iz Villa Devoto (sv. Rafael), ki ga vodi Vinko Klemenčič
- 10.30: spominski govor arh. Jureta Vombergarja

K udeležbi lepo vabita vse rojake
 Dušnopastirstvo in Zedinjena Slovenija

Na razpolago je pri poverjenikih in društveni pisarni naš

podporni bon - „Rifa“ ZEDINJENE SLOVENIJE

Hočete vedeti, kaj boste lahko zadeli?

1. dobitek: 10 dni bivanja v Počitniškem domu dr. Rudolfa Hanželiča v kordobskih gorah;
2. dobitek: umetniška slika priznane slovenske umetnice;
3. dobitek: vezan Zgodovinski Zbornik Zedinjene Slovenije;
4. dobitek: broširan Zgodovinski Zbornik Zedinjene Slovenije;
5. dobitek: naročnina Svobodne Slovenije za eno leto;
6. in 7. dobitek: na izbiro tri knjige iz založbe Zedinjene Slovenije;
8. do 10. dobitek: na izbiro ena knjiga iz založbe Zedinjene Slovenije.

Vsak od njih samo za pet pesov.

Dve sliki iz igre „Voda“.
 Zgoraj: otroci in vaščani pozdravljajo goste.
 Spodaj: igralci čestitajo režiserju Blažu Mikliču.

Prosta zabava na dvorišču

Fotografije: Marko Vombergar

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI
 22. oktobra 2002

1 EURO 228,63SIT
 1 U\$S dolar 233,25SIT

V KRATKEM NOVE SPREMENBE NA www.sdo-sfz.com.ar

OBVESTILA

SOBOTA, 26. oktobra:

Redni pouk Srednješolskega tečaja ob 15. v Slov. hiši.
 Na predvečer Pristavkega dne, igra A. Casone „Drevesa umirajo stoje“ ob 20. uri na Pristavi.

Večer slovenskega nogometa v Našem domu v San Justu.

NEDELJA, 27. oktobra:

Obletnica na Slovenski pristavi v Castelarju.

NEDELJA, 3. novembra:

Zvezni mladinski dan v Slomškovem domu.

Maša za žive in rajne člane SDS, ob 9.30 v Slovenski hiši. Po maši skupni zajtrk.

ČETRTEK, 7. novembra:

Zveza slovenskih mater in žena ima ob 15. uri sejo; ob 16. uri pa 36. občni zbor.

SOBOTA, 9. novembra:

Redni pouk Srednješolskega tečaja ob 15. v Slov. hiši. Pomladanski večer na Slovenski pristavi.

NEDELJA, 10. novembra:

Maša in spominska svečanost za pok. magr. Janezom Hladnikom, ob stoletnici njegovega rojstva, ob 9.30 v Slovenski hiši.

SOBOTA, 16. novembra:

Zaključna prireditev Srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka v Slovenski hiši.

NEDELJA, 17. novembra

Srečanje raznašalcev tiska in poimenovanje sobe Miloša Stareta ob 9.30 v Slovenski hiši.

ZA SMEH

„Polde, zakaj imaš roke vedno v žepih?“

„Tako jih najhitreje najdem, kadar jih potrebujem.“

...

„Draga, nekaj ti moram povedati. Ne zaslužiš več kakor 1000 pesov. Boš lahko shajala s tem?“

„Za silo bom. Toda od česa boš živel ti?“

„Draga hčerka, ali te ni nič sram?“

„Mamica, zakaj pa?“

„Glej, vse tvoje prijateljice so že razporočene, ti pa se še poročila nisi.“

Sfz Zvezni odbor SDO - SFZ vabi na

„Če vemo, od kod prihajamo, vemo, kam naj gremo“
50. SKUPNI MLADINSKI DAN

3. novembra v Slomškovem domu

